

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA OKP

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto - Izhaja vsak četrtek - Posamezna številka 15 din - LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrletna 150 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 amer. dolarje - TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici - Komunalni banki v Novem mestu šte. 806-70/3-24

Stev. 37 (495) LETO X.
NOVO MESTO, 17. septembra 1959

UREJUJE uredniški odbor
UREDNIŠTVA IN UPRAV
Poštni predal Novo mesto
Nenaročenih rokopisov in

OLJSKA KNJIŽNICA
VIA JARCA
ESTO

Ob tednu borbe proti tuberkulozi

Uspeh zdravljenja je v največji meri odvisen od bolnika samega, skrb družbe pa je, da mu omogoči potrebne pogoje in pravilno nego

Po osvoboditvi smo pri nas začeli sistematično in vztrajno zatirati jetiko. Vsako leto damo v tednu borbe proti tej težki socialni bolezni obracun našega prizadevanja, hkrati pa vsaj javnost opozarjamo na probleme, ki so prerasli okvir samo zdravstvenih organizacij in so postali splošno družbeni.

Z novimi metodami zdravljenja in z vsako leto številnejšimi zdravili lahko danes učinkovito skoraj vsako, še tako nevarno tuberkulozo, kot je to npr. mišična TBC in meningitis, posledica tega je, da zaradi TBC umira iz leta v leto manj ljudi, zato pa imamo iz leta v leto več tuberkuloznih bolnikov, ki so praktično sicer zdravi, a jih moramo stalno kontrolirati in jim pri njihovem ponovnem vključevanju v družbo nuditi vse ugodnosti, ki so nam na razpolago (skrajšan delovni čas, možnost prekvalifikacije, občasna klimatska zdravljenja in podobno). Na take navidezno zdrave bolnike moramo biti zelo pozorni, ker se jim bolezen lahko čisto nepričakovano ponovi in postanejo tako zopet vir

okužbe. Fronta našega boja z jetiko se mora tu razširiti in zajeti nekaj novih problemov: ugotoviti je treba, kje je vzrok, da je praktično zdravi bolnik postal nenadoma spet pravi bolnik, nespodoben za delo in nevaren za okolico. Ta vzrok je treba najti in ga odstraniti!

Izkusnje naših in tujih zdravstvenih ustanov nam govori, da je jetiko treba zdraviti dolgo časa in dosledno. Pri nas poskušamo zdraviti vsako aktivno TBC v bolnici ali sanatoriju vsaj toliko časa, da se bolezen zaustavi, nato pa pošljemo bolnike v okrevališča, kjer se postopoma več gibljejo in tako prilagajajo na normalni tok življenja. Iz različnih vzrokov pa ne moremo zdraviti vseh bolnikov. Razmere nas potemtakem silijo, ustvariti tem rekonvalescentom doma take pogoje, da bodo zdravljenje, ki so ga pričeli v bolnici, tu lahko nemoteno nadaljevali. Poskrbeti je treba, da bo okrevanec redno hodil na kontrolo v dispanser, da bo redno jemal zdravila, da bo njegova prehrana zadostna, da bo večkrat počival in da mu ne bo treba opravljati težjih fizičnih del. Marsikateri bolnik na to pozabi; misli namreč, da mu bodo zdravje vrnila že sama zdravila in pri tem zanemarljiva vsa načela higijensko-dietetskega režima.

Danes rea mnogi bolniki iz objektivnih razlogov - stanovanjska stiska - še nimajo domačih razmer tako urejenih, kot bi bilo treba, vendar imamo vsto družbenih organizacij, ki se s temi problemi ukvarjajo in skušajo težave čimbolj omiliti. Organizacija RK ima tu prvo mesto, saj sama moralno in materialno pomaga, kjer le more, hkrati pa stalno opozarja sindikalne organizacije, naj posvečajo več skrbí svojim bolnim članom, predvsem pa naj posredujejo pri vodstvih podjetij, da jim bodo omogočila lažjo zaposlitev, ko se bodo vrnila na dela.

Naše bolniške ustanove se med zdravljenjem bolnikov mislijo na njihovo bodočnost, bolniki v Novem Celju in Ormožu pa sta šli še dalje in se ukvarjata s sistematsko prekvalifikacijo tistih bolnikov, ki predvidoma tudi po ozdravljenju ne bi več mogli opravljati svojega prejšnjega poklica. Tako je bilo usposobljenih že precej pomožnih knjigovodij, šivilj, prikovalčev, pomožnih radiotehnikov itd. Bolniku, ki je spet sposoben opravljati samostojno službo, se namreč kmalu povrne prepotrebna samozavest, odpada pa malodušje, ki je posledica dolgotrajne izoliranosti in občutka, da je družbi samo v breme.

Obsežnega spleta teh in takih problemov kajpak ne bodo mogli rešiti same, še tako dobro poslušajo zdravstvene ustanove, če ne bodo z njimi sodelovale družbene organizacije, skrajša vsa naša skupnost. Edino na ta

način bomo prišli do zaželjenega cilja.

V Novem mestu si je Okrajni odbor RK za teden borbe proti tuberkulozi razen velikih vsakdanjega dela zastavil še nekaj posebnih nalog. Na našem področju so že bili tečajji za pomožne patronažne aktivistice-talke, ki jih je organiziral RK, vodil pa so jih šefi proti TBC dispanserjev. Ti aktivisti bodo v prihodnjem tednu začeli delati, ko se bodo še prej posvetovali v področnih dispanserjih in dobili konkretne napotke za delo. Njihova naloga bo na terenu ugotavljati pomanjkljivosti ali potrebe bolnika oziroma njegove bližnje okolice in opozarjati nanje dispanser ter druge odgovorne činitele.

Pri občinah so že bile imenovane stalne socialnoskrbne komisije, v katerih so zastopniki RK, socialnega zavarovanja, soc. skrbstva, stanovanj-

skih uprav, podjetij, predvsem pa predstavnik dispanserja, ki sklicuje komisijo in vodi njeno delo. Na rednih sejah bodo individualno obravnavani problemi bolnikov in prepričani smo, da bo tako delo rodilo pozitivne sadove ne samo v samaritansko-karitativnem in vzgojnem smislu, temveč tudi na področju gospodarske in stanovanjske problematike.

Da bodo naša javnost in odgovorni činitelji bolje poučeni o stanju in problemih TBC, je potrebno sklicati širše posvetovanje v okrajnem merilu in tam prikazati problematiko posameznih dispanserjev.

V letošnjem tednu borbe proti tuberkulozi torej lahko ugotovimo, da je obracun našega dela pozitiven, mnogo obetajoče načrte, ki jih imamo, pa bomo mogli uresničiti šele ob aktivnem, vztrajnem in nesebičnem sodelovanju vse družbe z RK na delu. Dr. Velena Zakrajšek

Republiško atletsko prvenstvo LM v Novem mestu

Novomeščani!

V soboto, 18. septembra popoldan ob 15.30 bo na stadionu na Luki republiško prvenstvo Ljudske milice v atletiki. Tekmovanja se bo udeležilo 8 ekip LM iz vseh okrajev v Sloveniji ter kot 9. ekipa šole LM iz Ljubljane. Miličniki bodo pokazali svoje sposobnosti v teku na 100 m, 400 m, 1500 m in štafeti 4 x po 100 m, v skoku v daljino in višino, metu krogla in metu kopja. Tekmovanje bo ekipno in posamezno in je eno izmed tekmovalj, ki jih je letos že priredil Sekretariat za notranje zadeve. Tekmovanje v plavanju je bilo letos julija v Mariboru. Ekipa LM našega okraja je tam osvojila prvo mesto in zaenkrat v skupnem plasmanu vodi. Strelsko prvenstvo bo 4. oktobra v Novi Gorici, prvenstvo v jiu jitsu pa 5. in 6. decembra v Celju. Vabimo vse prebivalce Novega mesta, naj se v soboto udeležijo telesnovzgojne manifestacije in se s pozornostjo, ki jo bodo tako pokazali do uslužbencev LM, vsaj malo oddaljijo za njihovo težko delo. - Več o telesnovzgojnem delu v vrstah LM berite na 6. strani današnje številke.

Obletnica priključitve Istre in Slovenskega Primorja

Te dni se vnovič spominjamo dogodkov, ki so se zaključili s priključitvijo Istre in Slovenskega Primorja novi Jugoslaviji.

Bilo je septembra 1943. leta. Polom italijanske vojske in njen umik iz Jugoslavije je ustvaril v Istri in Slovenskem Primorju stanje, v katerem je volja tega ljudstva - ki se je dotlej kazala v ustanavljanju partizanskih enot in v pomoči prebivalstva tem enotam - dobila svoj polni izraz. Splošna mobilizacija, ki so ji velik obseg dali povratniki iz Italije, iz »delavskih bataljonov« v italijanski armadi, se je v natečajnem tednu končala s formiranjem divizij in korpusov z nekaj deset tisoči oboroženih borcev. Po vaseh in mestih so vibrirale partizanske zastave in ljudstvo je od jutra do mraka manifestiralo svoj sklep: priključitev k novi, Titovi Jugoslaviji. Formalne odločbe, ki so temu sledile, so samo potrdile to odločitev, ki je bila prepričljiva tudi za svetovno demokratsko javnost. Zato se ta odločitev ni mogla bistveno spremeniti niti za mizo mirovne konference v Parizu 1. 1946.

Meja, kakor je bila določena na tej konferenci, in sporazum o Trstu iz leta 1953, sta

ustvarila pogoje za sedanje stanje tako v istih področjih kakor v odnosih med obema sosednjima državama, Jugoslavijo in Italijo. Dejstvo, da se huda zgodovinska krivica, kakor je bila storjena

Piše dr. Aleš Bebler

našim narodom po prvi svetovni vojni, ni ponovila tudi po tej drugi vojni, je ustvarilo možnosti za normalne in dobre sosedne odnose.

Na sami meji danes ni nepetosti. Sporazumi o malem obmejnem blagovnem prometu in prehajanje meje obmejnega prebivalstva so ustvarili razmere, v katerih je meja samo še nepomembna ovira za gospodarsko in osebnostno življenje obmejnih prebivalcev. Mesto in vas izmenjujeta svoje proizvode, sorodniki in prijatelji se obiskujejo...

Med Jugoslavijo in Italijo s navzlic hudim spominom na preteklost odnosi v glavnem razvijajo tako, kakor ustreza obojestranskim koristim, zlasti na področju trgovine in nekaterih drugih oblik ekonomskega sodelovanja. Če politični odnosi niso na isti višini, je vzroke za to treba iskati daleč od meje.

Meja nas danes bolj povezuje kakor loči.

Leto 1959 je po vsem svetu zbudilo upanje, da lahko pride do trajne pomiritve med na

rodi. Novi napori, ki se, kot vse kaže, obetajo na področju razoroževanja, bodo lahko veliko pripomogli k taki pomiritvi. Perspektive, ki se s tem odpirajo za mednarodne odnose v celoti, opravičujejo tudi prepričanje, da tudi v odnosih med Jugoslavijo in Italijo lahko nastopi novo razdobje, razdobje še boljših medsebojnih odnosov.

Gasilci se pripravljajo

Te dni bodo gasilci v Metliki, ki so najstarejši gasilsko društvo v naši republici, in gasilci IPGD tovarne celuloze in papirja DURO SALLAJ v Vidmu-Krškem proslavili znamenite obletnice svojega obstoja. O obeh družstvih danes posebej poročamo na 4. strani naše številke. Od 28. septembra do 4. oktobra, se pravi v času gasilskega tedna, pa bodo tudi drugod različne gasilske proslave, akademije, razstave, mokre vaje in parade. Kurili bodo kresove, sprejemali v društva in čete nove člane ter pokazali svojo prekoristno dejavnost. Prihodnji teden bomo o gasilstvu v našem okraju obširneje poročali, objavili bomo pa tudi točen pregled osrednjih prireditelj, ki bodo od 28. septembra do 4. oktobra v Novem mestu.

PRAVILNO ZDRAVLJENJE DOMA - DOPRINOS BORBI PROTI JETIKI

Lepo vreme - ko to pišemo, je torej opoldne, do četrta pa se lahko še spet skazal - je zadnjih 14 dni omogočilo dobro spravilo pridevkov; prijetna, včasih skoraj visoko poletna toplota je še najbolj godila grozdu in dozoreva jočemu sadju, vsak pa je zadnje dni vzdihnil: ko bi le še tako ostalo vsaj do konca oktobra! Tudi delavci Kmetijske gozdarskega posestva Novo mesto na Planini pod Mirno goro so na kosih letos navzle občlnemu deževju precej več sena kot je kazalo, da ga bodo lahko. Spravili so ga v senike in v tri velike kopice pred hlevi. V teje, ki jo vidite na sliki, ga je dobrih 250 stovov. Več bomo pisali o njihovem delu, uspehih in načrtih prihodnjim teden

Večerna partijska šola v Brežicah

Program za večerno partijsko šolo v Brežicah je izdelan in določen so predavatelji. - Prijavitelcem imajo že 53. Šola bo začela poučevati prihodnji mesec. Na prihodnji seji občinskega komiteja ZK bodo razpravljali o delu in nalogah mladine. Predvsem bodo razpravljali o vlogi mladine pri novem načinu kmetijske proizvodnje.

Delavska univerza tudi na Senovem

Tudi na Senovem bo 6. oktobra začela delati delavska univerza, namenjena izobrazbenemu načrtnemu izobraževanju odraslih. Zanje bodo odprli 5., 6., 7. in 8. razred osemletke. Delavci, ki nimajo osemletke, ne morejo opraviti izpitol za kvalifikacijo. Samo rudarjev se je v novo šolo prijavilo že 40. Prepotrebna ustanova, nova delavska univerza, bo imela povsod dosti hvalečnega dela.

Obisk stoletja

Bo stisk njunih rok pomenil tudi začetek iskrenih razgovorov dveh največjih sil na svetu? Bo to pot k sestanku na »najvišji ravni« in začetek konca strahu milijonov in milijonov ljudi na vsem svetu pred nepopisnimi grozotami nove oz. zadnje svetovne vojne? Vsekakor je nasmeh Hruščeva in Eisenhowerja veliko bolj in prijaznejši od mrkoljenosti suhih, špekulantskih politikov; pogovori so veliko pametnejši, cenejši in kulturnejši od rožljanja s topovi in raketami...

VREME

OD 18. DO 27. SEPTEMBRA
Približno do 25. septembra bo prevladovalo lepo vreme. Okrog 26. septembra močne padavine. Nato zopet lepo vreme, sprva hladno s slano. V. M.

V petih mesecih: 1560 nesreč!

Nedisciplinirane delavce, ki navzlic opozorilom ne uporabljajo predpisanih osebnih zaščitnih sredstev in nočejo upoštevati varnostnih pravil, naj vodstva podjetij kličejo na strogo odgovornost! — V 5 mesecih letošnjega leta smo izgubili nad 28.000 delovnih dni zaradi nepotrebnih poškodb pri delu — Boljša varnostna služba v podjetjih bo zagotovila manj poškodb pri delu

Okrajni inšpektorat za delo v Novem mestu je pred kratkim pripravil poročilo o problemih higiensko - tehničnega varstva pri delu v gospodarskih organizacijah na področju našega okraja. Iz poročila povzemamo nekaj podatkov in ugotovitev, ki vas bodo prav gotovo zanimala.

V prvih petih mesecih leta je bilo na področju našega okraja 1560 nesreč, od tega okrog 15% težjih primerov, ki so terjale nad 28.000 izgubljenih delovnih dni. Vse gospodarske organizacije iz našega okraja so v minulem letu v zvezi z higiensko - tehnično zaščito približno 91 milijonov dinarjev, kar znaša okrog 10000 dinarjev na enega zaposlenega. Če k temu dodamo še izgubo narodnega dohodka zaradi izgubljenih delovnih dni, vidimo, kako ogromno škodo v našem gospodarstvu predstavljajo nesreče in poškodbe pri delu in izven dela, katere pa bi z dobro varnostno službo v podjetjih pogosto lahko preprečili.

Cemu imamo zaščitna očala, obutev, predpasnike in druge pripomočke?

V Belsadu v Črnomlju morajo delavci pri izpuščanju vrele brozge iz destilacijskih kotlov obvezno nositi gumijaste škornje in doolge gumijaste predpasnike. Ker teh sredstev niso uporabljali, je bilo več opeklin na nogah. Večje število nesreč se je pripetilo v industriji motornih vozil, ker delavci pri brusilnih in strugarskih strojih niso uporabljali zaščitnih očal. Prav tako je bilo zaradi neuporabljanja zaščitnih očal v mehaniki delavci podjetja Tovarni in avtobusni promet GORJANCI v kratkem času kar 9 poškodb na očeh.

18 stotov hmelnja na hektar!

1. septembra so v Črnomlju končali z obiranjem hmelja. Celotno do 2000 obiralec je bilo vsak dan na hmeljišču poslovanje zveze. Za na prvi parceli drugega letnika, ki meri 2 ha, so ugotovili, da je bil pridelek 18 stotov na ha. To je izredno veliko, saj so pričakovali le 12 stotov na ha. Približno tak pridelek je bil tudi na ostalih parcelah. To je bil plod skrbnega in vestnega obdelovanja, prizadevnosti agronomov in uspeh izkušnega hmeljarja Luke. Dva agronoma poslovanje zveze in Luka so v času obiranja hmelja spali le nekaj ur, največkrat pa kar v sušilnici. Marsikatero urico so žrtvovali, da se je zlata rožnava prav posušila.

Divji prašiči uničujejo posevke korenje

Vse kaže, da bodo letos divji prašiči napravili še več škode kot lani. Ko sem pred nekaj dnevi čeruškovsko škodo nad vasjo Grič, sem začuden pogledal na uničeni posevek. Le nekaj bilk korenje ob robu njive je bilo dokaz, da je bila korenja res lepa. Vsa ostala korenja je bila tako požrta in pomodrana, da sem težko ugotavljal, kje so rastle bilke in koliko jih je bilo. Po sledi, ki jo je pustila divjad, sem sklepal, da je bilo zadnje noč več kot deset starih in mladih prašičev med kornjo. Prijav za ocenitev lovske škode je vsak dan več. Kmetovalci se vprašujejo, kdo bo ukrotil to nadlego.

V tem tednu nabiramo

- LIST** hrbske reše (500 dinarjev), slezenovca (180 dinarjev), trpotca ozkolistnega (70 dinarjev), robide (40 dinarjev), maline (40 dinarjev), bršljina - bršlan (70 dinarjev).
- RASTLINO** zlate rozge (60 dinarjev), hribake reše (200 dinarjev), koptična s korenino (75 dinarjev), jeternika (150 dinarjev), vodne kreše (150 dinarjev), pitčega dresna - moravka (40 dinarjev).
- KORENINE** beladone (140 dinarjev), arnike (350 dinarjev), blušč (160 dinarjev), gomolja je - senškega podleska (120 dinarjev), regrad rumen (125 dinarjev) - Korenine blušča in gomolja je senškega podleska je treba razrezati kot gobe.
- PODOVE** češmina (120 dinarjev), črna trna - oprance (50 dinarjev), bezga (100 dinarjev), šipka celega (50 dinarjev), šipek lušten brez semena (180 dinarjev), glog - beli trn - medvedove hruske (50 dinarjev).

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Predsednik sveta ministrov ZSSR in de-jansko, če ne tudi formalno, poglavar Sovjetske zveze, Nikita Hruščev je prišel na trinajstinski obisk v ZDA. Opolnoči med nedeljo in ponedeljkom je sovjetska vesoljska raketa dosegla Mesec in (nekoliko irdo) pristala na njem. Rusi so splovili ledolomilec na atomski pogon »Lenin«, ki bo baje rezal do dva in pol metra ledene plošče.

Vse to so glavni naslovi, ki jih objavlja svetovno časopisje v zadnjih dneh. Toda izmed vseh teh dogodkov je brez dvoma najpomembnejši dogodek obisk sovjetskega premiera v Ameriki. Zakaj človeštvo bi lahko brez škode še malo počakalo na vesoljske polete, ker ni tako važno, ali bo prvi človek pristal na Mesecu čez eno leto ali devet let, ne more pa čakati na reševanje najnujnejših nakopičenih nesoglasij, nesporazumov, nezaupanja in sporov med narodi in bloki.

Predvsem je treba ugotoviti, da se je ozračje za začetek resnega sporazumovanja precej izboljšalo. Še pred enim letom bi bilo nepojmljivo, da bi Hruščev obiskal ZDA. Danes je to razumljivo. To dokazuje, kako naglo se lahko spreminja okoliščine in miselnost ljudi. Še pred nekaj leti bi izjave, ki jih dajejo ameriški senatorji, utegnile zveneti skoraj kot izdajstvo. Danes so nekaj vsakdanjega. MacCarthy se brez dvoma obrača v grobu.

Še pred nekaj leti je povprečni Američan, med njimi tudi malomeščan, ki ga po Sinclairu Lewisu lahko imenujemo tudi Babbitt, zviška gledal na Vzhod in na Ruse kot na barbare, ker je bil prepričan, da mu ni nihče kos v tehnološkem napreku. Danes vam newyorški radio prekine oddajo, da bi nekaj minut po polnoči med nedeljo in ponedeljkom spo-

rožil svojim poslušalcem, da je sovjetska kozmična raketa dosegla Mesec.

Kaže, da se je tudi na drugi strani marsikaj spremenilo. Ameriški in britanski delavci nista več v okove ekvovana sužnja in vedno pogosteje izmenjuje profesorjev, študentov, znanstvenikov, umetnikov in navadnih zemljanov med ZSSR in ZDA so tudi že nekaj prispevale k odstranjevanju medsebojnih pred-sodkov.

Zato ni mogoče pričakovati od obiska premiera Hruščeva v ZDA senzacionalnega napredka. Že dejstvo, da je sploh od-potoval na uradni obisk v ZDA, je dovolj

Upanje in realizem

pozitivno. Potprejživno se je treba truditi — in to je odgovornost vodilnih državnikov sveta — da se ohrani in še okrepi vzdušje zaupanja. Posamezna vprašanja bo mogoče reševati postopoma, ko bodo ta dozorela. To pa seveda ne pomeni, da je časa na pretek. Nasprotno, Francoski namen preizkusiti bombo v Sahari dokazuje, da morajo veslele naglo ukrepati, če hočejo zajeziti atomske mrzlice nekaterih ambicioznih držav, ki merijo ugled nekoga po oborožitvi, ki jo ima.

Mogoče pa je pričakovati od obiska premiera Hruščeva nadaljevanje stikov med državniki in državljani obeh blokov. Mogoče je upati, da si bo človeštvo naposled lahko malo odahnilo in pogledalo v prihodnost z malo več zaupanja in veselja kot doslej. Zakaj brez upalne prihodnosti je tudi sedanost mračna in brezizhodna.

Nesreče, škode, tatvine

V gozdu so kradli

1. septembra je opazil logar Anton Repar iz Kostanjevce v Opatici gor, skupaj z dvema mladih kradih smrekov les. Ker je bil sam v gozdu, tatov ni ovidal, ampak se je hitro vtopil na PLM, kjer je prosil za pomoč. Ugotovljeno je bilo, da je zmanjkalo iz gozda 57,5 m³ smrekovega tehničnega lesa in da so ga tatovi odpeljali proti Hrvatski. Patrulja je zalotila storilca na cesti proti Sotiscam. Tatovi so bili Niko Hranilovič, Janko Gorenc in Janko Sembek, vsi iz Sotice. LRH. Les je bil izročen Gozdni upravi Brežice, storilci pa se bodo morali zaradi tatvine zagovarjati pred sodiščem.

Smrt pod vozom

20. avgusta okoli 15. ure je odšla Cirila Koren, stara 33 let iz Mirkovec z volovsko vprego na njivo po stelo. Ko se je vračala, so se volji splakali in začeli dirjati proti vasi. Korenova je verjetno skušala voz zavreti, pri tem pa je tako nearečno padla, da je dobila hude notranje poškodbe in bila takoj mrtva.

Vlak mu je odrezal obe nogi

Vladimir Butala iz Kanjarice je bil 7. septembra klican kot prič na sodišče v Metliko. Ko končanil sodnih opravkih so se na poti do postaje ustavili še v tih gostilni, kjer so malicali in popili vsak 6 del vina in i ver-mut. Medtem ko so se zadrževali v gostilni blizu postaje, je pri-peljal vlak. Gostilničarka jih je opozorila na prihod vlaka, naka-jer je eden izmed njih takoj plačal račun s hlačno krompir in Vla-dimir Butala pa sta stekla proti

Poškodbam je podlegel

2. septembra je Miha Plahuta, posestnik iz Strani, imel pšenico pri sosedu Antonu Plahutu. Ko je spravjal slamo na kozolec, je zaradi nepreviđenosti in vinje-nosti padel ovisnice 3,5 m na deske, ki so bile zložene na tleh pod kozolecem. Zaradi težkih po-

Otrok zažgal

5-letni Lončaričev Tinko iz Podgorja pri Pišecah je 1. sep-tembra ob 18.30 uri zakuril na podstrešju domačega gospodar-stvskega poslopja ožen, da bi spe-kele kornjo. Pri tem je vžgal seno, ki je bilo na podstrešju, in slamnata streha. Tinko je bil odgan samo po lasih. Škoda po-gorelega poslopja pa znaša 150.000 dinarjev. Zgorlelo je tudi okoli 1000 kg sena in precej krompirja. Postopje ni bilo zavarovano.

Hlev zgorel

8. avgusta je pogorel v Vavli vaš hlev hlev Jožeta Bukovca. Do požara je prišlo zaradi slabih dimnih naprav svinskega hleva, kjer je bila ob dimniku zložena slama. To segreto in osu-šeno slamo je požarjal kmet, ki je prišla iz razpoka med dimni-čnikom in zidanim dimnikom. Škoda je 300.000 din, postopje pa je bilo zavarovano le za 100.000 din. Ogenj, ki je ogro-žal tudi okoliška poslopja, so za-jezili gasilci in vaščani.

Ker je zgorela le ena tretjina zavarovanega poslopja, bo dobil oškodovanec tudi le tretjino za-varovalne vsote. Požarno varnost-odborni naj natančne pregleda-jejo gospodarska poslopja po va-seh in potem tudi ukrepajo. Za-riadi stabilnih dimnih naprav se je pripetilo po vaseh že več požarov!

Bogata letina

Naši strokovnjaki so dali v javnost prve strokovne ocene zgodnjih setev, ki so jih na osnovi pregledov posebnih občinskih komisij izvršili za vse kraje v državi. Iz teh rezultatov zaključimo, da bo letošnja letina visoko presegla celo rekordno leto 1957, še bolj pa vsa druga predvojnina in povojna leta.

Z jugoslovanskih njiv bomo letos dobili skupaj 403.000 vagonov pšenice, kar je povprečno 1890 kg na hektar (v razdobju 1930-1939 je bil donos povprečno 1140 kg, v razdobju 1945-1949 pa 1190 kg na hektar). Letošnji donos pšenice je za 30 odstotkov boljši kakor v doslej najrodnejšem letu 1957 in za celih 85 odstotkov boljši, kakor v vseh drugih povojnih letih.

Poročilo strokovnjakov tudi pove, koliko deleža v teh uspehih je imela uporaba semen visokorodnih italijanskih sort pšenice. Na 316.000 hektarjih, posejanih s temi vrstami, so našli skupaj 120.000 vagonov pšenice, kar je 3790 kg na hektar.

Prav tako ugodni so pa tudi donosi drugih žitaric. Tako smo v primeri z razdobjem let 1949-1958 pridelali za 8 odstotkov več rži, za 33 odstotkov več ovsa in za 51 odstotkov več ječmena.

Splošni vtis o izredno dobri letini potrjujejo tudi podatki o donosih zgodnjega sadja. Letos so vse vrste sadja, ki ga gojimo v Jugoslaviji, dale dober pa tudi odlični pridelek. V primerjavi z leti 1949-1958 je bil donos češenj večji za 32 odstotkov, višnej za 44 odstotkov, marelic za 115 odstotkov, jabolk za 63 odstotkov, hrušk za 51 odstotkov, bruskev za 210 odstotkov, donos sliv, ki so najvažnejše jugoslovanske sadje, pa bo večji za 109 odstotkov.

Kratke iz raznih strani

- Začelo se je štirinajsto redno zasedanje generalne skupščine Združenih narodov. Na zasedanju, ki bo trajalo tri mesece, bo predvsem obravnavani razorožitveno vprašanje, takoj za njim pa gospodarska vprašanja.
- Med Indijo in LR Kitajsko so odnosi precej napeti zaradi mejnih sporov. Kitajci namreč načelno ne priznajo tako imenovane McMahonove mejne črte, čeprav je po izjavah kitajskih voditeljev ne mislijo prekoračiti. V obeh državah — Indiji in Kitajski — so duhovi precej razburjeni, toda sedanji uradni obisk afganjskega premiera Nehruja v Afganistanu kaže, da položaj še ni kritičen.
- Sovjetska zveza je predlagala, da bi sklicali posebno konferenco o Laosu, na katero bi povabili države, ki so sodelovale na konvencijski konferenci o Indokini leta 1954. Sovjetska zveza nasprotuje ustanovitvi podobnora Varnostnega sveta OZN za Laos.
- Ciani britanske vlade so odpotovali iz Londona v Bal-moral na Skotskem, kjer se bodo sešli s kraljico Elizabeto in se z njo poslovili o pri-pravah na razpust parlamenta. Kakor je znano, bodo britan-ske parlamentarne volitve osmega oktobra letos.
- Islandska vlada je prote-strašla v Washingtonu proti vedenju ameriških vojakov na Islandu. Med drugimi je ame-riški stražar v Glilaviku za-ustavil dva uslužbenca island-skega civilnega letalstva, ki sta morala deset minut letati v blatu. Ameriški zastopnik je izjavil, da so incidente pro-ducili »na prijateljski način«.
- Pred odhodom iz Beogra-da v Kairo je ameriški znan-stvenik in inženirji streptomi-cinca Waksman izjavil, da odhaja iz Jugoslavije z veliki-mi vtisi, saj je reako kje la-hko videl tako nagei razvoj in napredek.
- Dosedanjemu predsedniku Zvezne republike Nemčije dr. Theodorju Heussu je posekel mandat. Dr. Heuss je bil pred-sednik zaodnonemske repu-blike deset let. Njegovega na-stednika v Zvezni se slovenski zaprileži v bonnskem parla-mentu.
- Jugoslavija je eden naj-pomembnejših trgovinskih druž-bnikov Italije in lahko svo-bodno izjavimo, da je Italija postala glavni kupec jugoslo-vanskih izdelkov, je izjavil na zagrebškem vselemlju ita-lijski minister za zunanjo trgovino g. Rinaldo del Bo.

Inž. Tone Bole:

PRI POLJSKIH RUDARJH

Premog ima 5400 kalorij, ter 20% pepela. Zanimivost, ki jo je opaziti na vseh rudnikih in institutih v Poljski je ta, da so vsi rudarski inženirji in tehniki uniformirani. Na ovratnikih imajo našivke, s katerimi se razpoznavajo inženirji od tehnikov in po letih službovanja.

Po kosilu, ki nam ga je pripravila uprava rudnika, smo se odpravili nazaj proti Katowicam. Mimogrede smo si ogledali popolnoma novo mesto Nowe Tychy, ki ima 150.000 prebivalcev. V bližini tega mesta je 300 let stara pivovarna, kamor so nas peljali na ogled. Tu so ravno končali s I. zasedanjem delavskega sveta in nas prisrčno pozdravljali kot prvo jugoslovansko delegacijo, ki jih je obiskala v 300 letih obstoja pivovarne.

Po teh dveh obiskih smo se zopet vrnili v Katowice, kjer smo spregovorili, ter drugi dan nadaljevali naše obiske po rudnikih. Odpeljali smo se v bližino Katowic na rudnik Siersza (izg. Sjerza), ki ima trenutno največjo produkcijo od vseh poljskih rudnikov. Rudnik je razdeljen na štiri jame, ki dajo skupno 6000 ton dnevno črna pre-moga. Na rudniku je zaposlenih 4700 ljudi. Poleg lepe produkcije, ki jo dosega ta rud-

nik, ima tudi lepe storitve. Te se sučejo v temle razmerju: rudniška 1560 kg, jamska 2200 kg, odkopna 9100 kg. Danes odkopava-jo oziroma eksploatirajo 5 slojev, ki dosega-jo debelino do 6 m. Globina teh slojev ne presega 300 m, kar daje zelo povoljne re-zultate pri odkopavanju. Pad sloja je kakor pri ostalih rudnikih tudi tu minimalen in se na njega pri odkopavanju niti ne ozira-jo. Celotno eksploatacijsko območje meri 40 km. Premog ni visokokaloričen, saj do-sega komaj 5000 kalorij, kar je značilno za vse poljske rudnike črnega premoga.

Odkopna metoda je širokočelna in steb-rična. Širokočelno odkopava 60% oz. 60% pridobljenega premoga dobljo iz širokih čel. Odkopane prazine zalivajo. Material za zalivanje pridobivajo na posebnem za to određenem dnevnem kopu, ki je v središču več rudnikov, tako da ne oskrbuje samo enega rudnika. Do rudnikov transportirajo ta material z vlaki v posebnih vagonih, ki se trenutno izpraznijo nad zalivalno jamo.

Jama je nezaplajna in tudi premogov prah jim ne dela preglavice. Večje preglavi-ce se pojavljajo zaradi samovžiga premoga, posledica velike množine pirita, ki ga pre-mog vsebuje.

stroje in naprave nismo mogli ogledati pri praktičnem delu in podrobno, ker smo ime-li le kratko odmerjen čas. Toda tudi bežen pogled prikazuje človeku veliki napredek, ki ga je ta zvrst poljske industrije dosegla v povojnem času.

Po ogledu rudarske razstave v Gliwiczah smo se vrnili v Katowice na večerjo. Tega ne bi omenjali, če ne bi bila predjed večer-je tako zanimiva in originalno vzhodnjaška. Pred vsako glavno jedjo smo obvezno do-bili tudi predjed, ki pa je bila dosedaj enolična. Ta večer nas je čakalo presene-čenje. Ze ko smo stopili v jedilnico, smo opazili na mizaš kročnike, na njih čedno pripravljene kupčke zmlatega surovega govejega mesa, na mesu pa surov rume-njak. Poleg mesa je bila na kročniku tudi paprika v prahu, sesekljana čebula, gorčica in sesekljane kisle kumarice. Nevajeni takih stvari, smo posedli vsak na svoj stol ter se radovedno zazrli vsak v svoj kroč-nik. Ko je minilo parov presenečenje, smo se začeli ozirati po mizah, da bi videli ali ostali jedo. Razen kolegov Poljakov se ni nihče dotaknil te jedi. Pri moji mizi so sedeli še trije Slovenci, ki sem opazil, kako jedo Poljaki, sem opazil, da poiskusimo najprej mojo pripravo. Vse se s trinjalji s predlogom. Vse vse, kar je bilo s pre-mo, kakor sem videl, napraviti Poljake, ter poiskusil. Malo časa ni bil okus, ven-dar ni neopretno. Tudi ostali so pol-jaki. Od Sierze in Sierze je bilo tri mizi, le eden ni pojedel svoje jarelje, ostali pa smo kar hitro pospravili vsak svojo.

O „MIRNI“ na Mirni

»Tovarna šivalnih strojev Mirna prosi za garancijsko izjavo za posojilo v znesku...
Odborniki OLO Novo mesto so predlog sprejeli; dvignilo se je blizu 150 rok. To je bilo na seji OLO 7. septembra letos.
»Milijoni, ki jih je s tem dobila tovarna šivalnih strojev na Mirni so uresničili veliko željo in večleten trud vsega kolektiva. Omogočili so, da je tovarna kupila strojno opremo za proizvodnjo glav za nove šivalne stroje. Oprema sicer ni popolnoma nova, predstavlja pa le velik napredek v tovarni in je kupljena pod zelo ugodnimi pogoji. Pogodbo so sklenili že lani novembra, a je zaradi pomanjkanja sredstev do zdaj niso uspeli uresničiti. Stroji so inozemski.

tu letos povečala za 8%, v letnem obratu pa za 23%.
Dobra evidenca, stalno spremljanje delovnega procesa, analiza dela in proizvodnih postopkov in še marsikaj drugega je omogočilo ta uspeh. Danes so vsa delovna mesta v proizvodnji akordirana. Lesni obrat dela se po preizkusnih normah, toda v kovinskem obratu še delajo po tehničnih normah. Izpolnjevanje norm in akordov stalno spremljajo. Sproti ugotavljajo vzroke dviga ali padca proizvodnje in sproti ukrepajo. Oglejmo si le en sam primer iz lesnega obrata:
lesena ohišja šivalnih strojev so februarja letos pričeli izdelovati po akordu. Za februarja

se je proizvodnja dvignila za 20%, do konca julija je narasla za 56% in te dni bo upravni odbor delavskega sveta akord zopet popravil. Posamezne dele ohišja so se delavci naučili izdelovati v mnogo krajšem času kot prej. Tako so pri enem delu skrajšali čas izdelave za 3 ure 45 minut, pri drugem za 35 minut, pri tretjem za 45 minut in pri četrtem za 40 in 43 minut. To so uspehi, to pomeni dvigati storilnost in dati na trg več in cenejše delavce. Postaja mojster svojega dela, proizvajalca več in boljše kot nekdanj, hkrati pa seveda tudi več zaslužil.
Vzpostredno s razvojem proizvodnje raste v tovarni tudi

- zanimanje za proizvodnjo novih delov. Gospodarsko skušajo uporabiti tudi vse odpadke. Iz njih izdelujejo straneke proizvode. Od novih proizvodov naj omenimo le elektromotorček za pogon šivalnih strojev in stopalo za pogon gospodinskega šivalnega stroja, ki ima vdelan spreminjalni upor, ter metalno sklopko. Med straneškimi proizvodi je na sejmu tehnike v Beogradu vzbudila veliko zanimanje kombinirana zložljiva postelja. Pa tudi nalivna peresa že delajo na Mirni.
- Skrbnika: »Mirna« na Mirni koraka krepko naprej.

Obisk v Novoteksu

Kratek obisk v tekstilni tovarni Novoteks me je seznanil z novicami, ki povedo, kako živi in dela ta največji delovni kolektiv v novomeški občini.

ZANIMAL SEM SE, KAKO JE LETOS GLEDE KORISCENJA DOPUSTOV.
Odgovorili so mi, da je na tem področju dosežen velik napredek. Z lastnim počitniškim domom v Novem gradu na morju in to za ceno 300 din dnevo so omogočili svojim članom prijetno bivanje na morju, ki ga je letos koristilo 138 članov s svojimi družinami. Za prvo leto je to kar lep uspeh. Na ta način je precej ljudi letovalo na morju, ki so drugače svoj redni dopust porabili za delo doma in so prišli na delo še bolj utrujeni, kot so z njega šli. Vsi, ki so bili na morju, so se pohvalno izrazili, kar je jamstvo organizatorjem, da bodo drugo leto imeli še več gostov in da jim bodo lahko omogočili čim lepše bivanje na dopustu.

KAKO POTEKA ZUNANJE IN NOTRANJE UREJANJE TOVARNE?

Vso okolico tovarne so opremili z novo električno razsvetljavo. Po obratih so montirali male sirene, ki bodo vezane z vratarjem in bodo točno označevali čas odmora, ker je to bilo do sedaj odvisno od posameznikov. S tem bo vpejlan bolj red, kar bo pozitivno vplivalo na produktivnost. V tkalnici, ki je opremljena izključno s stroji, ki jim je že potekel življenjski čas, se čuti potreba po novih strojih. Zato bodo nabavili štiri nove moderne tkalske stroje znamke »Schwabes«, ki sicer ne bodo odpravili težav, bodo pa osnova pri obnovitvi strojnega parka. Ravno tako bodo v apreturi nabavili nov strižni stroj, ki bo nadomestil stare, ki niso več kot posvečeni proizvodnji prvovrstnih tkanin.

O LETOSNJEM ZAGREBKEM VELESEJMU, NA KATEREM RAZSTAVLJAJO, SO NAM POVEDALI:

Na velesejmu razstavljajo z vsemi tekočimi izdelki in z izdelki, ki bodo prišli v poštev za spomlad. Povedali so tudi, da na velesejmu ne sklepajo kupčij, ker imajo za leto 1959 že v naprej prodano vso proizvodnjo. Na velesejmu vzbujajo veliko zanimanje izdelki iz volne in polvolne, ki bodo prišli v promet spomladi. Na elitni modni reviji so zastopani z osmimi modeli. V Zagrebu pa razstavljajo njihove izdelke tudi vse naše večje pletilnice, ki izključno predelujejo volno, ki jim jo izdeluje predelnica Novoteks. Za pletene izdelke je veliko zanimanje, ki jih seveda še bolj povzbujajo lepe barve v vseh tonih, ki so namenjene različnim okusom potrošnikov.

delki, ki bodo prišli v poštev za spomlad. Povedali so tudi, da na velesejmu ne sklepajo kupčij, ker imajo za leto 1959 že v naprej prodano vso proizvodnjo. Na velesejmu vzbujajo veliko zanimanje izdelki iz volne in polvolne, ki bodo prišli v promet spomladi. Na elitni modni reviji so zastopani z osmimi modeli. V Zagrebu pa razstavljajo njihove izdelke tudi vse naše večje pletilnice, ki izključno predelujejo volno, ki jim jo izdeluje predelnica Novoteks. Za pletene izdelke je veliko zanimanje, ki jih seveda še bolj povzbujajo lepe barve v vseh tonih, ki so namenjene različnim okusom potrošnikov.

NJHOVI NAČRTI:

Se vedno imajo velike težave z nabavo surovin za predelavo. Kljub tem problemom pa dosego iz leta v leto večje uspehe. Tako planirajo, da bodo v letu 1960 dvignili proizvodnjo pesanih tkanin iz letošnjih 67.000 kv. metrov na 150.000 kvadratnih metrov. To bo seveda zahtevalo precej truda, če bodo hoteli izdelati toliko kvalitetnih kamgarnih izdelkov.

Pred njimi stoji vedno isti cilj: dvigniti proizvodnjo, izboljšati delovno storilnost in omogočiti delovnemu človeku čim večji zaslužek in s tem doprinesiti velik delež k dvigu standarda delovnih ljudi.

V Črnomlju urojača kanalizacijo

Kmalu bo gotove nad 700 metrov kanalizacije v Črnomlju, ki jo gradijo od 219-stanovanjskih blokov. Na glavni kanal bodo priključeni vsi straniški kanali tega dela mesta. Kanal se bo iztekal v Doličičico. Ta del mesta, skoz katerega vodi kanalizacija, je pretežno kmečko naselje. Gnojnice in odpladne vode so tu povzročale neprijeten vonj, sedaj pa je temu konec. Vzpostredno s kanalizacijo gradijo in širijo tudi ceste.

Mnenje strokovnjakov

Bilo je več kot pohvalno. Strokovnjaki so pri preizkušnji prototipa ugotovili, da je zelo primeren in uporaben. Enostavna konstrukcija omogoča enostavno uporabo. Aparat ima razen tega še tri prednosti, da je razen za izžiganje rogov uporaba tudi za žigosanje živine in izžiganje ran pri živini, ker je tovarnik Soln te možnosti še vnaprej predvidel. Pri uporabi povzroč aparat bolečine le v prvih treh sekundah in še te je mogoče preprečiti z anestezijo. Ker je izdelan tako, da je med operacijo viden ves zameetek roga, ni nevarnosti, da bi poškodoval okolno tkivo. Žival po operaciji ne kaže nobenih izprememb, takoj uživa hrano in živj nemoteno naprej. Zameetek roga je zanesljivo in trajno uničen. Po 30 dneh ga preraste dlaka. Ker je aparat skonstruiran tako, da se bakreni vložek v njem poljubno premenja, je uporaben tudi za žigosanje živine in izžiganje ran. Aparat je v vsestransko popolnoma obnesel. Tako so napisali strokovnjaki.

Srbska mladina bo pomagala obirati koruzo

Pravočasno pospraviti izreden pridelek koruze — to je trenutno ena prvih nalog gospodarstva v republiku Srbiji. Pri tem važnem delu bo pomagala kmetijskim posevstvom, zadrugam in vaščanom tudi srednješolska mladina.

Na Zagrebškem velesejmu že čez 750.000 obiskovalcev

Do torika je obiskalo jubilejni zagrebški velesejem že več kot tričetr milijona ljudi, od teh samo zadnje nedelje skoraj 200.000. Takega navala na prezanimivo razstavo napredka našega gospodarstva v Zagrebu ne pomnijo.

Dobili smo Brodarski inštitut

Ob proslavi dneva mornarice so 10. septembra v Zagrebu odprli Brodarski inštitut. Otvoritev so se udeležili visoki državni predstavniki; inštitut je namenjen potrebam našega pomorskega in rečneega brodarstva, saj postaja nova Jugoslavija vedno pomembnejša pomorska država. Uvrstili smo se med tistih 21 držav na svetu, ki imajo najvišje znanstvene zavode te vrste.

Za zdaj najboljša: KZ Adlešiči

V Črnomljski občini že sklepajo pogodbe za pogodbeno pridelovanje pšenice. Do 5. septembra je bil izpolnjen občinski plan pogodbeno proizvodnje z 20 odstotki. Med vsemi zadrugami v občini je največ pogodb sklenila adlešička zadruga, ki ima pogodbeni plan proizvodnje 40 ha in je do 5. septembra dosegla 30%, kar pomeni, da bo plan brez dvoma dosegla. O kooperaciji razpravljajo tudi na sejah zadrugnih svetov. Po vaseh sklicujejo sestanke in razpravljajo s kmetovalci. Lep uspeh so imeli na sestanku v Butoraju,

Nova trgovina v Brežicah

V soboto, 5. septembra je trgovsko podjetje KRKA v Brežicah odprlo novo posovalnico — »IZBIRO«. V podružnici prodajajo prvovrstno konfekcijo, galanterijo in tekstilno blago. Prodajalno, ki je tipa non-stop, so preuredili iz bivšega skladišča, kar jih je stalo 1 milijon dinarjev. Vsekakor lepa prizadevnost, ki bo nedvomno še bolj dvignila trgovski pomen Brežic v Spodnjem Posavju

Kar po starem

Na »male maše dan« oziroma 8. septembra me je pot zanesla v Črnomelj na živilski trg. Bilo je precej živahno. Prodajali so pipe za sode čebulo, krompir, jajca... pa grozdje.

- Po koliko?
- Sto.
- Drago ko žefran in kislko krisk.
- In kako, pravzaprav se piček stane:
- Tri sto.
- Me žena ubije, če izve, da sem dal toliko.
- Recite ji, da ste dali samo sto.
- Kokoši je le perje.
- Perje je tudi drago.
- Zeno z dvema steklenicama sem pobaral:
- Kaj ste pa vi kupili?
- Rakijo.
- Imate srečo, da vas ni dobil tržni inšpektor.
- Ja se nikog niš ne bojim!

Trgovci — obrtniki iz Karlovca so prodajali oblake, čevlje in kaj vem kaj še vse. Vsaka stojnica je imela celo tablico proizvajalca-obrtnika, ki dela konkurenco domači trgovini.

Tudi na sejmšču je bilo živahno, čeprav je bilo malo živine in svinj. To ni bil dogonski dan ali morebiti semenj, kar je razlagal neki mešetar in vsem, kar spada zraven. Okrajni odlok o ukinitvi sejmnje se ni prodir čez visoke Gorjance.

— E, bratje, propadi so oni s plemenski sejni in dogonski dnevi. Vidijo, da je to nemogoče, pa so nam pustili stare sejme — je razlagal neki mešetar in bil morda tudi prepričan v to, kar je govoril.

Star kmet pa je kiel: — Hudič naj vzame te mešetarje! Nihče ne bo žaloval za njimi. Nič ne delajo pa na naš račun zaslužijo. Bolje bo, ko bodo dogonski dnevi. Pri dveh volih je stal cel kup kmetov in mešetarjev, ki so »glijali«. Ko sem prišel bližje, da bi jih slisal, je eden rekel:

— Tišina. Pojdimo.

Roke »glijarjeva« so obvisle v zraku in res so se razšli. Še lastnik ni ostal pri volih.

Odšel sem. Kupci in mešetarji pa so začeli spet ogledovati govedu zobe, otipavati kolke, meriti prsa in kaj vem kaj vse. J. P.

V ZENISKI ZELEDARNI je začela obratovati četira Siemens-martnova peč z zmogljivostjo 500 ton jekla na dan. Novo peč so v celoti zgradila domača podjetja in je z njo končana gradnja vseh jeklarn v zenški železarni, ki imajo sedaj letno proizvodnjo 730 tisoč ton jekla.
SKORAJ V VSEH OKRAJIH v Srbiji so že izdelali akcijske programe za pridelavo kmetijskih kultur v letu 1960. Predvidevajo, da bodo z visokorodno pšenico posejali 266 tisoč hektarov zemlje, kar je 192 tisoč hektarov več kot lani. Približno 106 tisoč hektarov bodo zasejali v socialističnem sektorju, ostalo pa v kooperaciji z zasebnimi kmetovalci.

V ZABJELU pri Tuogradu so začeli v začetku julija letos graditi bombažni kombinat, ki bo največji v državi. Kombinacijo bo zavzemal sto tisoč kvadratnih metrov. Posamezni objekti bodo zgrajeni izključno iz montažnih betonskih elementov. Po investicijskem programu bo gradbeni del tega bombažnega kombinata stal 1960 milijonov dinarjev. Oprema, ki bo najmočnejša pa bo stala več kot pet milijard dinarjev. Zaradi modernizirane proizvodnega procesa bo kombinat potreboval le 2500 do 3000 zaposlenih

Način nšadi topola bodo zrasli na področju breziške občine. Za zdaj imajo v načrtu 80 hektarski strnjani nasad, v katerem bodo med vrstam gojili tudi poljščine ter 70 hektarski mešan topolov nasad. Največ topolovine bo potrebovala zdaj in kasneje tovarna celuloze in papirja v Vidmu-Krškem ter ostala lesna predelovalna industrija v okraju in izven nje. 11. septembra je bil ustanovljen interakcijski odbor za pripravo pravih in statuta strokovnega združenja, ki se bo poklicno ukvarjalo z gojenjem topola. Po preiskovalnem načrtu naj bi v okraju zasadili tri tisoč hektarov površin s topoli.

Posebna komisija Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, ki ugotavlja stanje prekrbe v Sloveniji, je minuli teden obiskala tudi Novo mesto. Na razgovor je povabila 14 novomeških gospodin in se z njimi pomenila o raznih težavah o prekrbi Novega mesta. Ni menda treba posebej poudarjati, da so tovarščice lahko naštevale precej problemov a tega področja.

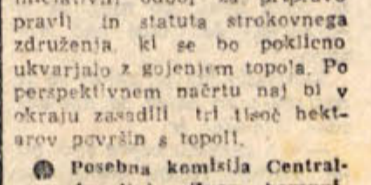
V Vidmu-Krškem bo 6. oktobra začela delati večerna politična šola. Pouk bo dvakrat na teden po pet ur. Šola bo obiskovalo 60 študentov, ki bodo v dveh oddelkih; v enem roče članj kolektiva Celulcoze, v drugem pa člani drugih kolektivov.

Osrednja proslava gasliškega tedna bo od 27. septembra do 4. oktobra 1959 v Novem mestu. Nagovodnica je razstava v novomeških izložbah in gasliški ordinarji, kresovi, 1. oktobra zvečer gasliška noč na Krki, promenaški koncert, slavnostna akademija in 4. oktobra velika skupinska vaja na novomeškem G'avnem tigu.

Kaj gradijo letos v Metliki? Nekaj privatnih hiš, štiristanovanjski občinski blok in šeststanovanjski blok tovarne Novoteks. Na kmetijskem posestvu Mešini log kajno zgraditi devetstanovanjski blok, ki bo stal 25 milijonov dinarjev.

Sredstva bo prispevala občina in republika. V mestu je še 40 nerešenih prošnji za družinskih stanovanj.

Senovo bo imelo tri krajevne skupnosti — na Senovem, v Brestanici in na Velikem kampu. Skupnosti bodo obsegale področja nekdanjih krajevnih ljudskih odborov. Z ustanovitvijo krajevnih skupnosti bodo volivcem pridržali obnaveno in politično delo, saj bodo nove skupnosti imele svoje vrhovne odbore, samo to na pa bodo urejale števila vprašanj a področja šolstva, elektrifikacije, skrbi za pota in ceste ter podobno. Kmetov in skupnosti bodo podrele tudi stanovanjske skupnosti.

NOTRANJEPOLITICNI TEDENSKI PREGLED

Potrošnja žita v Jugoslaviji je v povojnih letih porasla veliko bolj, kot si lahko mislimo. Leta 1939 smo pridelali 290 tisoč vagonov pšenice in smo jo lahko izvozili. V povojnih letih pridelek ni bil dosti manjši (razen v sušnih letih, ko smo pridelali le 140 do 180 tisoč vagonov pšenice), pa je bilo vsako leto kljub temu potrebno uvoziti približno milijon ton ali sto tisoč vagonov pšenice. Na večjo potrebo je vplivala spremenjena struktura prebivalstva, saj se je neprimerno več ljudi zaposlilo

Na lastnih nogah

v tovarnah, in seveda večja poraba, ker materam ni bilo treba paziti, kolikšen kos kruha odrežejo. Ker v povojnih letih nismo pridelali v povprečju prav nič več kot v predvojnih letih, to je le 11,3 metrske stote na hektar, smo morali pšenico uvažati. Se pred leti smo ugotovili, da bi bilo dovolj, če bi se pridelek povečal za 5 do 6 metrskih stotov, tako da bi pridelali vsaj 16 do 17 metrskih stotov pšenice na hektar in pšenice bi nam ne bilo treba uvažati. S pšenico imamo posejanih okoli 1 milijon 800 do 2 milijona hektarov. Če računamo, da bi na površini 1.800.000 hektarov pridelali le 6 metrskih stotov več, je že to 1.100.000 ton pšenice več, to je približno prav toliko, kolikor smo jo v preteklih letih kupovali v ZDA in ZSSR.

Borba za osamosvojitve nam je v letošnjem letu povsem uspela. Pridelali smo celo več, kot kažejo prejšnji računi. Po zadnjih podatkih je bil dosežen letos povprečni donos 18,9 metrske stote na hektar, in ker so bile posejane s pšenico neobičajno velike površine, to je 2.100.000 hektarov, smo pridelali kar 4.300.000 ton pšenice (430 tisoč vagonov). To je za domače potrebe več kot dovolj. In vprašanje je, če bomo lahko vso odvisno pšenico vskladili, kajti na tako velikanski pridelek celo največji optimisti niso računali. V Vojvodini so se morali šolski otroci stisniti v učilnicah zato, da so lahko v izpraznjene spravili bogat pridelek! Pri vsem tem pa so prepričani, da ne gre le za enkratni uspeh, za »dobro leto«, ki jo je prineslo radodarno sonce in zadovoljive količine dežja. Take in še večje donose je povsem možno doseči tudi v prihodnjem letu in sploh vedno. Toliko žita na hektar pridelajo v vsaki malo bolj razviti deželi, v naprednejših pa so povprečni donosi še precej nad 19 metrskih stoti.

Sicer pa dokazujejo to še nekateri drugi podatki. Z visokorodnimi sortami pšenice je bilo letos posejanih 320 tisoč hektarov, to je približno sedmina vseh površin, ki so bile posejane s pšenico. Na teh površinah smo pridelali 120 tisoč vagonov pšenice in je bil povprečen donos 37,9 metrskih stotov. Torej smo na teh površinah pridelali le nekaj manj kot 30% vseh pšenice. Če bomo torej povečevali površine, posejane z boljimi sortami pšenice in če bomo izvajali vse potrebne agrotehnične ukrepe, bomo tudi v prihodnjih letih pridelali najmanj toliko kot letos, če ne še več. In če nam bo to uspelo, potem bomo začeli žito izvažati, kar je skoraj samo po sebi umilivo, saj ne govorimo zaman, da je Vojvodina žitnica Jugoslavije in Srednje Evrope.

Tako smo se postavili na lastne noge in mnogo deviznih dinarjev bomo lahko porabili za nakup drugega blaga. Zdi se nam potrebno omeniti še to, da je k temu uspehu prispevala zelo veliko tudi kooperacija, sodelovanje pri proizvodnji med kmetovalci in zadrugami. Ko pregledujemo podatke, ugotavljamo, da se donos pšenice v Sloveniji ne povečuje tako naglo kot v drugih krajih, čeprav tudi pri nas ni mogoče zanikati določene napredka. V Sloveniji, kjer so površine, posejane s pšenico, manjše, je toliko bolj važna dobra obdelava, ki jo lahko prinese edino sodelovanje zadrugnikov z zadrugo. Tu nas čakajo še odgovorne naloge.

Toda uspehi niso bili doseženi le pri pridelovanju pšenice. Tudi koruze in sploh vse žit bo letos neprimerno več. Koruzo bomo lahko izvažali v še večjih količinah kot lani, tako da se bo naša trgovinska bilanca s tujnjo v letošnjem letu tudi zaradi tega močno opemogla. Letos bomo prvič pridelali dovolj sladkorja. Pridelek sladkorne pese bo za okoli 400 tisoč ton večji kot v letu 1957. Zato se bo tudi proizvodnja sladkorja povečala za okoli 150 tisoč ton v primerjavi z lanskim letom. Skupaj bomo letos pridobili v tovarnah 320 tisoč ton sladkorja. Ne bi na široko popisovali tudi donosov drugih kultur, ki so prav tako lepo rodile. Dejstvo je, da bi se morali ti uspehi v kmetijstvu veliko bolj poznati tudi v trgovini. Tudi letos je trgovina odgovorila in potrošniki ne občutijo uspehov v kmetijstvu tako, kot bi jih lahko. Izgovori, da je trgovina slabo opremljena, in podobno, so že odveč. Gre tudi za premajhno zanimanje, premajhno voljo trgovcev, zato da bi izboljšali oskrbo prebivalstva zlasti v večjih mestih in industrijskih središčih.

Spet čekanje o kollih...

Kmetijski strokovnjaki občine Videm-Krško so začeli povseh s kmetijskimi predavnimi, ki so združena s prikazovanjem filmov. Tako hočejo pomagati kmetom, da bi z manj truda in s pomočjo socialistične družbe, njene industrije in našega skupnega napredka pridelali več in boljše. Toda ponekod naš kmetje ne bi bili naši, če ne bi imeli nekateri tako trdih glav; v nekaterih vaseh so se namreč pojavili posamezniki z govornicami, da so »predavanja zaradi tega, da bi napravili po vaseh skupne kotle...«

Star pregovor pravi: proti neumnosti se še bogovi zamahe borijo. Tem, ki tako govori, velja prav ta stara resnica!

Prisluhnimo, kako se je začelo.

Prisluhnimo, kako se je začelo. Prispelo je pismo in nato je direktor ELE Novo mesto Alojz Soln skonstruiral domač univerzalni elektrotermokautilizator. Na ameriških pašnikih se pasejo tisočglatve črede goved

Alojz Soln, direktor ELE: »Podjetje mora s časom v korak...«

brez rogov. Mladji živini izžgo zameetek roga, tako da ji več ne raste. Žival se hitreje redi in daje več mleka. Tudi nevarnost ran in odrin na koži, kar v čredi često povzroča rogov, je odpravljena. Naša živinoreja je zazelela tudi za svoje uporabo nekaj takšnega, namreč aparat, ki bi mlademu teletu izžgal zameetek rogov. Inštitut za elektrifikacijo Nikola Tesla v Beogradu je pričel iskati človeka, ki bi to nalogo izpolnil. Novomeška ELE se je proslavila s svojimi spajkali, o katerih smo že lani pisali. In tako je priložnost pismo tudi v Novo mesto. Tovariš Soln se je lotil težavnih nalog. V petih dneh je

Prvi v Evropi!

Nov izum direktorja novomeške E L E tov. Alojza Šolna: domač univerzalni elektrotermokautilizator za izžiganje zameetkov rogov goveje živine

razen za izžiganje rogov uporaba tudi za žigosanje živine in izžiganje ran pri živini, ker je tovarnik Soln te možnosti še vnaprej predvidel. Pri uporabi povzroč aparat bolečine le v prvih treh sekundah in še te je mogoče preprečiti z anestezijo. Ker je izdelan tako, da je med operacijo viden ves zameetek roga, ni nevarnosti, da bi poškodoval okolno tkivo. Žival po operaciji ne kaže nobenih izprememb, takoj uživa hrano in živj nemoteno naprej. Zameetek roga je zanesljivo in trajno uničen. Po 30 dneh ga preraste dlaka. Ker je aparat skonstruiran tako, da se bakreni vložek v njem poljubno premenja, je uporaben tudi za žigosanje živine in izžiganje ran. Aparat je v vsestransko popolnoma obnesel. Tako so napisali strokovnjaki.

Do zdaj so pri nas in v evropski govedu izžigali robove s sodom. Ta način ni popolnoma uspešen, zameetka rogov ne uniči zanesljivo, poškoduje pa tudi tkivo okoli rogov in povzroči pri živini motnje. Žival namreč 7 dni po takem postopku ne je kot običajno in precej šuhja.

Veterinarji preizkušajo nov aparat

Dosedanji način izžiganja

Do zdaj so pri nas in v evropski govedu izžigali robove s sodom. Ta način ni popolnoma uspešen, zameetka rogov ne uniči zanesljivo, poškoduje pa tudi tkivo okoli rogov in povzroči pri živini motnje. Žival namreč 7 dni po takem postopku ne je kot običajno in precej šuhja.

Teško vprašanje je rešeno.

Novomeška ELA bo novi apa-

Telček takoj po operaciji ničesar več ne občuti; živahen je in ne odklanja hrane

rat, ki ga je skonstruiral direktor Alojz Soln, pričela serijsko izdelovati. To je prvi aparat te vrste izdelan v Jugoslaviji in v Evropi. Dostaj jih je proizvajala le Amerika, toda ameriški so uporabni le za izžiganje rogov in veljajo 20 dolarjev eden. Novi proizvod ELE bo stal le nekaj več kot 5000 din.

Tovariš Soln in vsemu kolektivu ELE lahko res čestita mol

GASILSKO SLAVJE V METLIKI

Kot je naš let že poročal, praznuje prostovoljno gasilsko društvo v Metliki 10. letnico svojega obstoja. 18. septembra 1889 je namreč 27 metličanov ustanovilo prvo požarno brambo na Slovenskem, ki so ji naslednje leto sledila podobna društva še v Ljubljani, Ptuj in Laškem.

Metličko gasilsko društvo je bilo v začetku pod nadzorstvom mestne občine in je bilo vsakokratni župan hkrati tudi nadpoveljniški častnik. Najlepši razvoj je društvo doseglo pod svojim poveljnikom Leopoldom Ganglom, ki je po nekaterih trenjih med člani uvedel v društvo strogo vojaško disciplino. Članstvo je pričelo narastati in društvo si je nabavilo vse potrebno gasilsko orodje. Gangl je uvedel tudi posebno odlikovanje za deset, petnajst, dvajset in petindvajsetletno vestno službovanje in je po vsakem desetletnem službovanju prikladal gasilcem za nagrado — zlat cekin. Gangl je vodil društvo skoraj 20 let in so se te dobe spominjali stari Metličani kot zlate dobe metličkega gasilstva.

Leta 1876 je društvo dobilo svojo zastavo, leta 1908 pa si je nabavilo motorno brigadilo.

Med zadnje vojne so bili metlički gasilci po večini v brigadah ali pa so delali kot aktivisti v zaledju. Prvi svetovni vojni so bili mnogo uniform in oblek oddani našim borcem. Tudi gasilski avto je društvo prepustilo Belokranjskemu odredu, motorika pa je prevežala komanda mesta in v njo črpalja iz Obrha vodjo za Metliko ker takrat mestni vodovod ni delal.

V tem času je bilo izrabljeno in razneseno mnogo gasilskega inventarja in je tako moglo društvo prav zaupljivo šele bo vojne, ko je gobilno nov gasilski avto nabavil in si je postopoma nabavilo nove orodje, cevi, delovne obleke in uniforme. Leta 1935 so si gasilci tudi omislili novo zastavo.

Dolga je vrsta požarov, pri katerih so metlički gasilci skozi 90 let krotili ogenj in tako rešili na stotine milijonov ljudskega premoženja. Za se niso mogli izkazati pri največjem požaru 18. ju-

lija 1944, ko so pri roparskem vdoru združeni Nemci, ustaši in vslavce zažgali vas Svrvžake, zasele Zvirkov vrh in del Metlike. Takrat je zgorelo 13 stanovanjskih in gospodarskih poslopj. Redki gasilci, ki so bili doma, pa se niso mogli uveljaviti, sicer bi gotovo sami postali žrtve pobenelega tujeja vojaštva. Ne nagel umik sovražnikov pred napredujočo partizansko vojsko je takrat rešil Metliko pred popolnim uničenjem.

Stevilo članstva je bilo v raznih letih različno. Ob ustanovitvi je društvo šlo 27 članov, leta 1939 jih je imelo kar 107, letos pa šteje 4 častne člane, 55 aktivnih, 4 članice, 18 pionirjev in 123 podpornih članov.

Leto 1940 je 90-letnica obstoja društva bodo Metličani svedočili praznično. Na 13. septembra je bilo v Belokranjskem muzeju v Metliki odprta gasilska razstava, v če-

tritek, 17. septembra bo zvečer predavanje s slikopisnimi siskami o metličkem gasilstvu, v soboto pa bo koncert mestne godbe, baškada in kresovanje.

Glavna proslava bo v nedeljo 20. septembra dopoldne, ko bo v kino dvorani svedočena seja s podelitvijo odlikovanj. Po seji bodo gasilci na grajskem vrtu, kjer je bila pred 90 leti ustanovljena metlička požarna bramba, odkrili spominski kamen, takaj nato pa pri orodjarni še spominsko picčico s imeni metličkih gasilcev, ki so v zadnji vojni padli v boju ali pa bili žrtve fašističnega nasilja. Po obeh odkritjih bo na Trgu svobode javno zborovanje, nato pa mimohod čet in gasilska vaja, pri kateri bodo sodelovala sosednja gasilska društva.

Metličani pričakujejo, da se bodo njihovega sosednjega praznika udeležili številni prijatelji gasilstva in Bele krajline.

Slavnost v Dol. Toplicah

V nedeljo 13. septembra je v Dolenjskih Toplicah podpredsednica OLO ing. Vilma Pirkovič odkrila na stavbi Maksa Henigmana ploščo v spomin na okrogno konferenco KP, ki je bila tam septembra 1940. Priladite se je razen množice prebivalstva in domačih gostov udeležil tudi Niko Silih, član CK ZKS. Med udeleženci je bila tudi mama pokojnega Vinka Kristana, ki je bil na tej konferenci izvoljen za sekretarja okrogne komiteja.

prečenili dotedanje delo partije in se pogovorili o novih nalogah. Partijsko delo je po konferenci doživelo širši razmah. Skozl številna napredna društva, s individualnim delom, s poglobljenim ideološkim študijem in v raznih drugih oblikah je partija po konferenci nadaljevala svojo pot med ljudstvom. Dolenjski članek je v njeno pomočjo pripravil pričačoval leto 1941 in narodnoosvobodilno borbo. Tako je v kratkih besedah orisala pomen konference ing.

seni se bodo slavja in prireditve nadaljevale. Glavna svečanost se bo začela z akademijo, posvečeno sedmim padlim sekretarjem SKOJ, 19. septembra v Beogradu. V Beogradu bodo prihodnja dva meseca priredili vrsto manifestacij v jubilejnem letu SKOJ, 10. oktobra bo na Kolarčevi univerzi slavnostna seja CK LMJ, na kateri bodo med drugim sprejeli odlok o zgraditvi spomenika sekretarjem SKOJ v Zagrebu.

Ljudska posianka ing. Vilma Pirkovič govori pred odkritjem plošče na Henigmanovi hiši

Vilma Pirkovič. Nato je odkrila spominsko ploščo, ki jo je prevzel v varstvo ObLo Novo mesto. V programu so sodelovali pevec KUD Maks Henigman iz Dol. Toplic, domača godba na pihala in pionirji topliške osemletke.

Pomembna prireditve bo Zbor mladih planincev Jugoslavije, ki bo 26. in 27. septembra v Završnici pri Zirovnici, katerega se bodo udeležili med drugim tudi taborniki. 27. septembra bo v Zirovnici Zvezni orientacijski pohod za Milovanovičev memorial 1959.

20 let IPGD tovarne celuloze in papirja DJURO SALAJ v Vidmu - Krškem

Ena izmed pomembnih praznov ob letošnjem GASILSKEM TEDNU v LRS bo tudi nedeljsko srečanje gasilcev Industrijskega prostovoljnega gasilskega društva tovarne celuloze in papirja DJURO SALAJ v Vidmu-Krškem in gasilskih desetih papirne Industrije LRS. Gasilci občine Videm-Krško so zaradi proslavne že v nedeljo, ko so v Veliki vasi odprli nov gasilski dom, s soboto bo v Krškem skupna gasilska vaja na objektu Zdravstvenega doma, v nedeljo zjutraj po budnici tovarniške godbe pa bodo tekmovalja gasilskih desetih papirne industrije LRS. Popoldne ob 14. uri bo pregled operativnega članstva obč. gasilske zveze Videm-Krško in tekmovalcev. Ko bodo razdelili nagrade, bo po mimohodu prosta zabava na videmskem bazenu. 3. oktobra bo po promenašnem koncertu gasilске godbe PGD Krško na Hočevarjevem trgu slavnostna akademija v počastitve gasilske organizacije LRS.

opremo in se urili v taktiki gasenja požarov. Leta 1951 se je četa preimenovala v PGD, v jeseni pa je ustanovila tudi prvo žensko deseterico. Leta 1952 je društvo dogradilo gasilski dom in 8. junija 1952 razvil svoj prapor. Z dograditvijo novega oddelka oziroma nove tovarne za časopisni papir se je inventar društva znova povečal, tako da je IPGD Celuloza eno prvih društev v Posavju, njegova naloga oziroma odgovornost pa se je pravitako znatno razširila. Na mnogih lokalnih in republiških nastopih ter tekmovaljih je IPGD Celuloza dobila posebno največja priznanja in nagrade, tako na primer tudi lani na republiškem tekmovalju najboljših slovenskih gasilskih enot.

30-letnico obstoja je društvo dočakalo dobro pripravljeno. Svojo izurjenost bo pokazalo v nedeljo na tekmovalju gasilskih desetih papirne industrije LRS in na praznično prireditvi v počastitve jubileja. Naj omenimo še to, da je društvo izdalo za svoj praznik pregledno tiskano KRONIKO v okusni brošuri.

Gasilec, članom IPGD tovarne na Vidmu, želimo tudi v bodoče kar najmanj požarov in hkrati kar največjo usposobljenost, da bodo vedno sposobni, h katerim jih bo poklicala njihova plemenita dolžnost.

TUDI VI ZAHTEVAJTE V VAŠI TRGOVINI

DIK

CISTILNI PRASER

NAŠ OBISK

S kolesom okoli zemlje

Iz Crešnjevca pri Cerkljah se vozi vsak delavnik na Senovo 52-letni IVAN LENIC, ki je zaposlen v rudniški delavnici kot kovač. Že od leta 1945 zajaha vsako jutro — tudi pozimi — ob dveh, treh zjutraj kolo in se odpelje na 18 km dolgo pot do delavnice. Domov se vrne popoldne ob štirih, petih, šestih. Od leta 1945 do letos je tako prevozil »službeno« približno 141.120 km. Če bi vozil naramnost, bi prišel že tri in polkrat okoli zemlje, če pa bi imeli na Luno pot in bi vozil Lenič po nje, bi je »predelal« že nekaj nad tretjino.

— Koliko gum porabite na leto?

— Dva para. Včasih tudi več. Nove gume so slabše od tistih, ki sem jih imel 1945. in 1946. leta. Takrat sem jih dobil še od sindikata po znižani ceni. Zdaj ne dobim nobenih posebnih dodatkov zaradi vožnje.

V obratni pisarni so povedali še, da je Ivan Lenič domber delavec in da je redko kdaj bolan. Tudi sodelavci ga pohvalijo.

Zanimalo me je, zakaj se je zaposlil tako daleč od domače vasi. Povedal je: — Ob izbruhu vojne sem bil na orožnih vajah. Nemci so me zajeli. Ko sem prišel 45. leta iz tujtistva, nisem imel zaposlitve. Šel sem na Senovo, kjer sem delal že pred vojno. Sprejeli so me in jaz nisem nikoli iskal zaposlitve drugje.

— Pa niste kdaj zaprosili za stanovanje na Senovem?

— Sem, pa nisem dobil, ker nisem tako hudo pritiskal. Zdaj sem začel pešati in bom moral nekaj ukreniti, da bom venaj zimske mesece prebil na Senovem.

— Imate še vedno isto kolo?

— Vedno, od 1945. leta. Samo popravljam ga.

Sevničani za občinski praznik

14. september je dan, ko se vsi Sevničani spominjajo dveh znamenitih dogodkov. Tega dne leta 1944 so partizani napadli sevniško Kopalnico in jo onesposobili za obratovanje, hkrati pa ta dan posvečen tudi državi, saj je leta 1941, ko so trije borec osvobodili več jatek in talcev iz sevniških zaporov.

Ze v petek zvečer so v okviru proslav počastitve občinskega praznika predvajali francosko komedijo v kinodvorani. V nedeljo so se vrstila športna srečanja (rokometni nogometi), za veselo razpoloženje pa so poskrbeli spet »suhl in debeli«.

Ostrednje proslave so bile v ponedeljek. Ze zjutraj so na trgu zadeneli veseli zvoki godbe na pihala JZ iz Zidanega mesta. — Godbeniki so priredili polni premensni koncert. Ob devetih uri so se zbrali na slavnostno sejo odborniki občinskega ljudskega odbora. V svoji sredi so pozdravili predsednika OLO Nika Belopavloviča, sekretarja okrajnega odbora SZDL Romana Ogrina, kateri narodnega heroja tovarnika Kolmanova in več drugih predstavnikov organizacij in podjetij. Po uvodnih besedah predsednika OBLO Karla Kolmana so vsi prisotni počastili spomin padlih, nato pa je izrekli toplo čestitico vsem občanem še predsednik OLO. Po seji so gostje in odborniki odšli na trg.

Tu je bila pripravljena kratka svečanost, posvečena spomenu na osvobodilne labore in pomenilnih jatek. Govoril je predsednik obč. odbora ZD NOV Jozef Jenčič. Več sto prisotnih se je nato zvrstilo v dolgo povorko, ki je krenila proti spomeniku padlim borcem pri železniški postaji.

Po uvodni pesni in imenitnem nagovoru predsednik OBLO, Sledi le so recitalije pionirjev, nato pa je svoj prapor razvila krajevna organizacija ZB Sevnica. Izpodbudne besede in objube predsednika ZB Slavija Kolarja, ki je obratovalec in tov. Komunist so vse navdušeno pozdravili. Z zborovanja so odposlali tudi tri pozdravne brožavke — tovarisu Titu, republiškem odboru ZB in tov. Dušanu Kvedru, častnemu možu Sevnice, ki je iskraj v letu 1941 vodil podvig naših talcev pri osvoboditvi talcev iz zapora. Po tem je trinajst občinskih zvez in taborniška enota iz Sevnice položilo k spomeniku lepe vence. Po polaganju vencev so se v lepe mimohode pojavili člani Avto-moto zveze in so na vsa spominska mesta širom po občini odnesli vence v počastitve spomina na padle junake iz NOB. Pogled na dolgo kolo vseh in na zborovanje je bil res veličasten. Za zaključek so zaigrali godbeniki še Internacionalo.

Ze v nedeljo popoldne so se v dokončno zgrajenem gasilskem domu veselo vrteli občani. Veselo razpoloženje so nastopili tudi v ponedeljek popoldne. — Dostojna počastitev spomina vseh onih ki so padli zato, da mi svobodno živimo, kot veselo razpoloženje popoldne sta najboljši porok, da so si občani vzeli besede predsednika občine k srcu. Ta je v zaključku govora dejal, da bomo le s skupnimi močmi z nenehnim dvigovanjem storilnost, v industriji, kmetijstvu in obrti lahko zadovoljili svoje želje in družbeno potrebo v osnovni enoti naše samouradne ureditve — v občini.

Lepi uspehi Sevničanov v preteklosti in veliki in težki nerti v bodoče jamajo, da si ta komuna resnično sama reše svoj kos kruha.

V letu 1935. so nas sredi borbe za boljše življenje morali zapustiti:

6. maja Miha Gorše, 55 leten kmet v Dragatušu pri Črnomlju;

1. septembra Alojz Mavrič, 21 leten kmetski fant v Ljutomeru, doma iz Vitana pri Središču;

18. decembra Anton Premelč, 32 leten kmet iz Gregorc-Bizeljsko.

Osmrtnica — trem žrtvam terorja leta 1935: Mihi Goršetu in Antonu Premelču iz novomeškega okraja in Mavriču iz Ljutomera — je bila objavljena v Ljudski pravici 10. januarja 1936. Žrtve iz kmečkih vrst so vzpodbudile Društvo kmečkih fantov in deklet pri Vidmu ob Sevnici, da je zgradilo »Dom Matije Gubca«. Dom so odprli 30. julija 1939, dvajsetletnik pa bodo proslavili 11. oktobra 1959 v okviru 40. obletnice ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije.

1941-1945 — USODNA LETA — 1941-1945

Vedno ste z nami, tovariši

Sonce je visoko, toda le posamezni žarki prosejajo skozi krošnje stopenjastih smrek. Majhna naravnna globel med drevmem je obdana s surovim zidom iz kamena. To je partizansko pokopališče Zgornji Hraštnik, v bližini enako imenovane bolnišnice. Ob vhodu je spomenik z napisom, na pokopališču 26 okvirjev z majhnimi ploščami, takoj ob vhodu pa skupno grobišče 43 junakov, katerih kosti so pomane. Imena vseh so znana, toda čas je uničil dokumente, tako za trinštirideset okostij ob prekopi ni bilo več mogoče ugotoviti identitete.

Devetinštideset junakov je našlo svoj mir. Sovražne krogle in drobič sovražnih nabojev so jih zadeli na položajih. Mlada telesa so omahnila, njihova kri je pordečila zemljo. Tovariši so jih nosili v vročini, v mrazu in v snegu na previjalšču z javke na javko. Dolge kilometre poti so prepoznali nekateri od njih v slami na kmečkih vozovih, ki so jih vlekle suhe kravice. Pripravili so na Rog v bolnišnico, toda tam jim kljub skrbni negi in zdravniški pomoči niso mogli več rešiti življenj.

Kakšne nade, vpe, načrte in veselja ste imeli tovariši, ki spite zdaj v Rogu? Koliko ljubkih src vas je čakalo doma in trepetalo za vas in vaša življenja. Padli ste. Ko je ključala domovina v boj, ste se od-

zvali in odšli. Sonce vas je žgalo na težkih pohodih, dež je pral vaše obraze in vam zalival oči. Strupeni mraz vas je pogosto rezal do kosti, sneg vam je silil za čevlje, koča vaših dni se je pozimi lepila ob kovinske dele orožja. Dolge pohode ste preživel, čeprav vas je stiskala lakota in vas je na vsakem koraku spremljala senca smrti. Vaša usta so v partizanski koloni nešteto krat tihno pomenljiva povelja: Stroga tišina! Pazi na kamenj! Komisar III. čete naprej! Pet metrov odstojanja! Veza! Veza. Zadnji po vezo, Kolona stoji! Na političnih urah ste stičnih oči razpravljali o cilju svojega boja, o svobodi. V vaših misli so rasle slike lepega bodočega življenja. Vse napore ste zmagovali, prezirali ste smrt, ob vaši strani pa sta nenehno hodili vaši spremljevalci: svoboda in revolucija ter vas hrabrili. Zmagali ste. Domovini ste darovali največ kar ste mogli, svoja mlada življenja. Po nešteth pohodih, juriših in bojih ste našli svoj mir v Rogu na skromnem partizanskem pokopališču.

Ko je v baraki skrite bolnišnice vaše srce prenehalo biti, so vas partizani položili na nosila in odnesli. Le dva sta vsakega od vas spremljala na zadnji poti k skrivnemu grobišču. Kramp in lopata sta se zajedla v črno roško prst in zavezal je

grob. Truplo je spozelo vanj. Partizan je prebral tvoje ime, junak, napisano na listku v zapечатih steklenički in jo spustil ob tvoje truplo. V mrakovi godza sta se takrat vzravnali mladi postavi dveh partizanov in za hip obnemeli s stisnjeno pestjo ob sencih v zadnji pozdrav. Nato je črna roška prst zasula mirni grob. Takšen je bil vaš pogreb, junaki.

22. in 23. avgusta, ko se je na Podstanih zbrala mladina iz vse Slovenije, je bil tudi vaš praznik. Večina vas, ki počivate na tem pokopališču, je padla v svojem dvajsetem letu. Čeprav ste bili takrat šele v pomladi življenja, niste vedeli, kaj je mladost. Nova mladina, ki živi življenje drugačno od vašega, vas je v teh dneh obiskala in zasula vaše grobove s cvetjem. Mir partizanskega Roga, ki vas je pred 15 leti sprejel vase, je za trenutek prekinil dih novega mladega življenja, ki je vzkliklo iz vaše krvi, iz vaših žrtve in dolgih napornih pohodov, ki ste jih prestali.

Draži tovariši, spite v miru! Vedno ste z nami, na vseh naših poteh...

šestim bratom iz belokranjske družine Kramarčev. Pogovor je stekel nekako takole: — Naš Belokranjski odred je bil dolgo brez avtomatskega orožja. To je bilo že leta 1942. Ročna strojnica — puškomitraljez — so bile sanje vsakega borca. In se je ponudila priložnost tudi za to. Skupaj z borci Zahodno dolenskega odreda smo napadli Italijane ob Kolpi pri Krupi. Ta odred je imel več puškomitraljezov, vendar se borec niso dali prebricati, naj prepustijo vsaj enega nam. Belokranjecem. Ko smo napadli, je bil eden izmed njihovih puškomitraljezov ranjen. Zvalil se je po tleh, naš borec pa je planil: kakor lev k puškomitraljezu, izstrelil nekaj rafalov in se nato počasi pomikal čedalje bolj v naše položaje. Tako smo tudi mi dobili svojega »piščka«. Bila je lepa četka zbrojevka, toda borec Zahodno dolenskega odreda so »zapiambo« opazili, ko je bilo že prepozno. Seveda tudi zdaj ni pomagala nobena intervencija več...

ko, krepko stisnil roko, ga glasno poljubil na obe lici, mu spet stisnil roko in ga v vzpodbudni vzklikom: »Drži se, sinko!« zapustil ter z odločnim vojaškim korakom stopil nazaj v svojo kolono in se oddaljil v nasprotni smeri. Vsi smo bili ponosni na to dogodek — srečanje očeta in sina na pohodu. Jovo je vedel, da je njegov oče v partizanih ni pa vedel, kje je. Oče, Jože Draksler-Povh, pa ni vedel, da je v partizanskih vrstah tudi njegov sin, ki je kmalu za njim odšel v Ljubljano. Srečala sta se na pohodu.

Sitak roke, poljub, nekaj kratkih bodrilnih besed in spet sta odhitela vsak v svojo smer v vrsti borbovcov, v boj, nevarnostim in zmagam nasproti...

Zakopana hrana

V ofenzivah, posebno pa po njih, je bilo vedno najhuje za hrano. Predno so pričeli delovati veze, je vsakokrat minilo nekaj dni Italijani so imeli zelo dober nos za hrano in so skoraj vedno vse skrivne zaloge odkrili. Takrat, to je bilo leta 1942 pred roško ofenzivo, smo mi v Zahodno dolenskem odredu potajali novo taktiko. Uspela je sijajna Petnajst 50-litrskih kant od mleka smo napolnili s pečenim mesom, ga zalili z mastjo ter posode dobro zaprli. Nato smo jih v bližini tabornišča na skrivaj zakopali in začeli prenesiti stranjske prav nad tisti prostor. Italijani so pretaknili vse, odkrili vse druge zaloge, stranščil se pa vedno izogibali. Tako so te zaloge ostale nedotaknjene. Ko jih nekdo vidi, kako smo »zakopali« te ofenzivne minila, odkopavali tiste kante in jedli! Meso je bilo prečudovito...

Oče in sin sta se srečalo

Znani partizanski voditelj po Rogu, tovariš Lojze Murn je, ko se je naš džip bližal cesti pri Zgornjem Hraštniku, povedal: — V roški ofenzivi, polet 1942 je bilo. Naše kolone so se tod premikale v razno smer. Prva četa III. bataljona Zahodno dolenskega odreda je šla proti Zgornjemu Hraštniku. V naših vrstah je bil tudi mladi partizan Jovo. Na četi smo srečali novo kolono. Nemadoma je iz nje stopil starejši, visok suh partizan Jože Draksler-Povh, intendant pri Glavnem štabu Slovenije. Z vojaškim korakom je pristopil k Jovu, mu z vzklikom: »Zdravo sin-

»Zaplenjeni« mitraljez

Kadar se snidejo stari partizani, morajo le priduhati in izvedeti boš čudovite spominke na dogodke, ki niso še nikjer opisani. Med nami je bil nedavno tega eden od znanih »brače Kramarčev, kot so rekli partizani

Prosveta na pragu nove sezone

V Trebnjem so se 1. septembra sestali člani sekretariata okrajnega sveta Svoboda in prosvetnih društev okraja Novo mesto na razširjenem posvetovanju. Prisotni so bili tudi predsedniki občinskih svetov in kot gost sekretar okrajnega odbora SZDL Roman Ogrin.

Razpravljali so o občnih zborih društev in občinskih svetov ter sklenili, da morajo biti vsi občni zbori društev izvedeni najpozneje do 10. oktobra, občinske skupščine pa do 10. novembra. Le zgodnji občni zbori bodo omogočili prosvetnim društvom izkoristiti zimsko sezono za njihovo dejavnost in prav zato je ta sklep zelo pomemben. Na občnih zborih bodo razpravljali predvsem o programih dela v tej sezoni. Razprave naj bodo konkretne, ker je načelno te probleme obdelal že kongres Svobode. Društva naj obdelajo dosedanje delo z izčrpnimi vsebinskimi analizami in ne le s številčnimi prikazi, ki povzročajo malo. Vsako društvo mora na občnem zboru predložiti program dela in o tem programu naj potem teče razprava. Občinski sveti naj na osnovi programov društev izdelajo svoje programe in jih dostavijo vsem društvom in delegatom že pred občinsko skupščino, da bodo delegati na razpravo pripravljene.

Izobraževanje smo doslej zamenarjali. V okraju, ki šteje 162.000 prebivalcev, deluje 80 prosvetnih društev in Svoboda, ki imajo skupaj le 7 izobraževalnih odsekov. Izobraževalno delo ni moglo šablonizirati. Vsako društvo ga mora urediti v skladu s svojimi pogoji primerno. Predvsem moramo go-

ditelj z ljudskimi in delavskimi univerzami, občinami in s sindikatom. Doslej se je vse prepogosto dogajalo, da je šlo izobraževanje istočasno po več tirih.

Dramatika: na odrih smo doslej predvajali vse preveč slabih in že preživelih del. Da bi temu napravili konec, bo okrajni svet Svoboda sklical še ta mesec področna posvetovanja režiserjev v Brežicah, v

To velja tudi za novomeško srednjo glasbeno šolo. Okrajni svet Svoboda bo še ta mesec organiziral posvetovanje strokovnjakov, da bi to pomankljivost odpravili.

Folklor ima v okraju močno tradicijo in bogat folklorni zaklad. Kljub temu je folklornih skupin zelo malo. Vsako leto bomo skušali organizirati festival ali revijo folklornih plesov na Otočcu. Prihodnje leto, ko bo v Novem mestu zlet Mladosti, bomo skušali pripraviti večer folklornih plesov, na katerem bi nastopile skupine iz različnih krajev, ki bodo na zletu sodelovale.

Kadri: dosednji način dela, ko so bili na vasi učitelji skoro edini nosilci prosvetne dejavnosti, je bil nepravilen. V bodoče moramo od učiteljev terjati le pomoč pri delu. Svoboda in občinski sveti, ki so doslej vse preveč delovali le v centrih, naj težišče svojega dela prenesejo na vas, ki je prosvetnega dela najbolj potrebna.

Božidar Jakac: NARAVNO OKNO V NEW MEXICU (1958) — Obiščite razstavo »8 poti po Rdeči zemlji«, ki bo odprta v Dolenjskem muzeju v Novem mestu še do nedelje, 20. septembra 1959

Zbiranje knjig za bolnike pijučnih oddelkov bolnišnic v Novem mestu in Brežicah

Okrajni odbor Rdečega križa v Novem mestu prosi vse sindikalne podružnice v okraju, ustanove, vodstva delovnih kolektivov, člane Rdečega križa in ostale državljanke, da bi podprli akcijo zbiranja knjig za knjižnice pijučnih oddelkov bolnišnic v Brežicah in v Novem mestu. Zbiramo predvsem leposlovne, pa tudi druge knjige, ki kratijo čas bolnikom teh oddelkov pri njihovem dolgotrajnem zdravljenju. Knjige, ki jih nameravate podariti za tuberkulozne bolnike, izročite Okr. odboru RK v Novem mestu, Cesta komandanta Staneta, ali najbližjemu občinskemu odboru Rdečega križa.

Podprimo tudi na ta način zatiranje nevarne tuberkuloze in olajšamo zdravljenje bolnih sodržavljanov s knjižnim darilom! V imenu bolnikov se vsem darovalcem vnaprej priskočno zahvalujemo za njihovo plemenito in kulturno dejanje.

SEKCIJA ZA BOJ PROTI TBC pri okr. odboru Rdečega križa

Pred ustanovitvijo Delavske univerze

Ustanovljen je iniciativni odbor, ki bo predlagal ObLO Novo mesto ustanovitev Delavske univerze in izvolitev njenega upravnega odbora — Pomembna ustanova za izobraževanje odraslih tik pred ustanovitvijo

Novem mestu, Sevnici in Črnomlju. Tu se bodo režiserji pogovorili o letošnjih repertoarjih in poskrbeli, da bomo uprizarjali izbrana sodobna dela s sodobno tematiko. Akademije in proslave smo močno zanemarili. Postale so enolične in uniformirane. Tudi tu moramo uvajati nove oblike, prilagojene možnostim, ki jim imamo.

Glasba: na tem področju močno primanjkuje strokovnih kadrov, ker je dotok iz srednjih glasbenih šol preslaboten.

Nedavno je občinski komitej ZK v Novem mestu sklical člansko ideološko komisijo, člane komisije za izobraževanje odraslih, amaterske sodelavce Ljudske univerze in še nekatere druge, da se dogovorijo o ustanovitvi Delavske univerze v Novem mestu. V njenem okviru naj bi se organiziralo šolanje in izobraževanje odraslih v vseh svojih odtokih.

Medtem ko je Ljudska univerza družbena organizacija, ki sloji na delu posameznih amaterskih sodelavcev, bo Delavska

univerza proračunska ustanova, ki jo bo upravljal voljeni upravni odbor ter bo imela profesionalnega (plačanega) tajnika oziroma upravnika. Ustanovitev Delavske univerze za zahteva določene in zahtevne priprave. DU bo namreč iniciator in organizator za več sektorjev izobraževanja. Tako bo skrbel za organizacijo in sredstva šolanja v političnih šolah in tečajih, šolah za družbeno upravljanje, ki jih bodo obiskovali člani upravnih odborov ustanov, šolskih odborov, delavskih svetov itd. Skrbela bo za družbeno ekonomsko izobraževanje. V njeno področje spada tudi splošna izobrazba državljanov iz vseh panog znanosti: tehnike, zdravstva, geografije, zgodovine, arheologije itd. Zato bo DU prirejala lahko ne le posamezna predavanja v različnih področjih, marveč tudi cikluse predavanj, n. pr. o vzgoji, mladinski etiki, filmu, glasbi in podobno.

Tudi organizacija večernih šol oziroma tečajev za strokovno izobrazbo spada v njeno področje. Zato mora preskrbeti materialna sredstva za osnovno šolanje odraslih, kjer bodo starejši državljanji lahko dokončali obvezno osnovno šolo, za pripravljalne tečaje za srednje in višje šole in univerzo, za strokovne tečaje, ki bodo dajali pomoč za boljše strokovno delo in višjo kvalifikacijo. Ona organizira širjenje izobrazbe na klubskih večerih, razgovorih, ki prinašajo razvedrilo in pouk.

Izobraževanje odraslih ima v svetu že večdesetletno tradicijo. Vendar v nekaterih deželah DU morala skrbeti tudi za posebno pomoč tem predavateljem. Preskrbeti bo morala razna tehnična sredstva za poučevanje jezikov (magnetofon, gramofon, flanelogram). Brez kino projektorja oziroma diaprosjektora predavanje ne bo moglo biti tako zanimivo, da bi pri večini državljanov zbudilo pozornost in zanimanje. V DU bo združeno celotno izobraževalno delo, ki se je doslej odvijalo v različnih društvih.

Izobraževanje odraslih ima v svetu že večdesetletno tradicijo. Vendar v nekaterih deželah DU morala skrbeti tudi za posebno pomoč tem predavateljem. Preskrbeti bo morala razna tehnična sredstva za poučevanje jezikov (magnetofon, gramofon, flanelogram). Brez kino projektorja oziroma diaprosjektora predavanje ne bo moglo biti tako zanimivo, da bi pri večini državljanov zbudilo pozornost in zanimanje. V DU bo združeno celotno izobraževalno delo, ki se je doslej odvijalo v različnih društvih.

pojmujemo to tako, da vključuje v izobraževanje posameznika brez določenega družbenega cilja. Univerza jim po svojem latinskem pomenu označuje vse stvari, ki lahko spadajo v področje človeškega zanimanja. Samo en del izobraževanja pa je tak, da daje ljudem znanje, ki izboljšuje njihovo delo. V vseh zahodnih evropskih deželah se s tem ukvarja država, ki obravnava izobraževanje odraslih enakovredno rednemu šolskemu sistemu. Izobraževanje je lahko sistematično v večletnem izobraževanju in občasno izobraževanje iz aktualnih tem in ustrezajočim posameznim interesom. Vendar se to izobraževanje posebno v Angliji in drugod razlikuje od našega v tem, da se tam prilagaja popolnoma interesu posameznika, medtem ko je pri nas cilj izobraževanja v tem, da postane človek čim bolj tvoren, ker to zahtevajo naše družbeno ekonomske potrebe.

Razen tega ima pri nas šolanje odraslih še druge utemeljitve. Redna šola nam kljub prizadevanju še vedno ne daje avtomatskega pogona v lastno nadaljnje izobraževanje. Zivljenje teče tako hitro, da šola tudi nagle reforme učnih programov v rednih šolah ne morejo dohitevati. Tudi izobraženec z vsemo šolskimi kvalifikacijami kaj hitro zaostaja za novimi dogmatimi in v naglih spremembah šola lahko daje neko osnovno pa tudi specifično znanje, pri tem pa pušča osebnostne zavzetosti

široka področja kulture in tehnike. Pri naglo se razvijajo avtomatizacije (vodenje produkcijskega procesa preko tehničnih aparatov - avtomatov) in kibernetike, obstaja resna bojazen za humanizacijo človeka. Vse to so motivi, ki narekujejo potrebo po organizaciji izvenskolega izobraževanja. Področje človeškega udejstvovanja je danes tako obširno, pri tem pa tako specializirano, da posameznik izgublja pregled in hit v dogajanjih in novih pridobitvah. Tukaj se javlja nujna potreba po organizirani pomoči. Smatramo, da jo pri nas lahko v izdatni meri nudi delavska univerza.

V Novem mestu je vsa leta po vojni delovala Ljudska univerza. Doslej je organizirala skoro 100 kvalitetnih predavanj v različnih področjih. Pridobila je v predavateljski krog vrsto zdravnikov, profesorjev, inženirjev, javnih delavcev, kulturnikov itd., pridobila pa si je tudi določeno število stalnih poslušalcev. Vse čas pa se je borila z materialnimi težavami. Z organiziranjem DU bo njena delavnost prešla v okvir DU, ki ji bo zagotovljena boljše materialna osnova. S tem bo omogočeno, da bo DU svojo izobraževalno nalogo mogla vsebinsko in s pomenom in tehničnimi sredstvi prilagoditi interesom in dejavnosti mnogih širših krogov državljanov, kakor je to zmogla dosedanja Ljudska univerza. P. K.

Razširjeno znanje

USPEL TEČAJ ZA UPRAVITELJE NIŽEORGANIZIRANIH ŠOL V SMIHELU PRI NOVEM MESTU

Zaradi kvalitetnejšega vzgojnega in izobraževalnega dela pri izvajanju šolske reforme v osnovni šoli, je organiziralo Tajništvo za šolstvo, prosveto in kulturo OLO Novo mesto tečaj za upravitelje nižeorganiziranih šol. Tečaj, ki sta se ga udeležila tudi predsednik OLO tov. Niko Belopavlič in sekretar SZDL okraja Novo mesto, je bil v Diškem domu v Smihelu pri Novem mestu od 31. avgusta do 2. septembra.

Dobro pripravljen, aktualen in obsežen program je seznanil upravitelje s perspektivnim razvojem šolstva v okraju, z družbeno vlogo šolskega upravitelja, z nalogami matične šole, z ocenjevanjem učencev in s problemom repetencij, z zdravstveno vzgojo v osnovni šoli, s svobodnimi aktivnostmi učencev, s pedagoškim vodstvom v šoli, novimi učnim načrtom, nazornostjo pri pouku, družbenim upravljanjem, s sodobnimi metodami pri pouku in z nalogami šolskega kolektiva.

Odlitna in nazorna predavanja, povezana z živo razpravo ter pohvalne izjave tečajnikov dokazujejo, da je tečaj v celoti uspel in razširil

pedagoško in politično znanje upraviteljev, ki ga bodo z voljo in poletom uporabljali pri vsakdanjem težkem delu na nižeorganiziranih šolah v oddaljenih vaseh in naseljih.

Prizadevanja organizatorja ter finančna sredstva, ki so jih dale občine in okraj za tečaj, bodo tokrat dobro naložena.

Takih tečajev si v bodoče še želimo. M. D.

Nov projektor za metliški kino

Metliški kino bo dobil konec leta novo cinemascope projektor — za široko platno, izdelek ISKRE v Kranju. Stal bo 2.800.000 din, obroke zanj pa bo odplačeval občinski ljudski odbor Metlika. Tudi napredek, potreben za prosvetno in kulturno izobraževanje ljudstva.

Vlado Lamuti: NEDELJSKO POPOLDNE (1958)

Za 100-letnico: nova šola

V nedeljo bo na Catežu pri Trebnjem veliko slavje: dograjeno šolo bodo izročili prosvetnim delavcem, hkrati pa proslavili 40. obletnico ustanovitve Komunistične partije Jugoslavije

Pred 100 leti so v vasi Catež pri Trebnjem, v stari kaplaniji, ustanovili novo šolo — enorazrednico. V začetku so poučevali organisti. Ker so potrebo po novih učilnicah rastle, je oblast stavbo pozneje odkupila in jo dvignila za eno nadstropje. Po učevali so pričeli poklicni učitelji, število oddelkov se je večalo, vzporedno s tem pa je rasla tudi stavba. Tik pred

vojnjo je imela šola že 6 oddelkov in 6 učiteljev. Pouk in vse, kar je z njim v zvezi, se seveda ni razvijalo tako nemoteno, kot mogoče izven iz teh vrstic. Mnogo truda in naporov so vložili učitelji in domačini, preden se je šola razvila iz enorazredne v 6 oddelčno. Domačini se še vedno spominjajo učitelja Antona Vidmarja, ki je 34 let nepretrgoma poučeval na njihovi šoli in mnogo pripomogel k njenemu razvoju.

Število učencev je nhalo vedno med 103 in največ 237 otroki. Leta 1943 je šolsko poslopje zasedla bela garda, 8. septembra istega leta pa je bilo požgano. Pouk je bil nato do osvoboditve nereden, ker so bili okoli Cateža pogosto boji. Po osvoboditvi se je nadaljeval redni pouk v dveh zaštitnih učilnicah. Ker ni nobena ustrezala ne potrebam in ne predpisom, je bilo treba misliti na zidavo novega poslopja.

Aprila 1957 so Catežani pričeli z gradbenimi deli, ki jih je vodil gradbeni odbor, s pomočjo prebivalstva, ki je prispevalo 4.892 prostovoljnih delovnih ur, 70 prm drv za izganje apna, darovalo 23 kub. m tehniškega lesa za ostriže in pripravilo 25 ton apna, je gradbenemu odboru uspelo stavbo dozdati. Tudi šolska mladina ni stala ob strani; opravila je 750 prostovoljnih delovnih ur in še vedno dela pri urejanju šole in njene okolice.

V nedeljo, 20. septembra, dopoldne bodo popolnoma dograjeno šolo na Catežu izročili svojemu namenu. Prireditev bo združena s proslavo 100-letnice šple in 40 letnice ZKJ. Na njej bo govorila predsednica OLO ing. Vilma Pirkovič, občinska odbornica in ljudska poslanka tega področja. V imenu gradbenega odbora se bo prebivalcem zahvalil za sodelovanje njegov

predsednik Peter Heroog. Nato bo ključno postopila simbolčno izročil prosvetnim delavcem predsednik ObLO Trebnje Ciril Bukovec. V programu prireditve bo sodelovala tudi trebanjska godba na pihala. Popoldne bo ljudsko rajanje.

Pripravljani odbor vabi prebivalstvo k ogledu novega šolskega postopja in čimvečji udeležbi!

Prof. Ivan Andoljšek - pedesetletnik

Jutri bo v Novem mestu praznoval 50-letnico rojstva eden današnjih vidnejših slovenskih pedagogov — profesor IVAN ANDOLJŠEK.

Jubilant se je rodil 18. septembra 1909 v kmečki hiši v Hrovači (pri Ribnici), ki je dala Slovincem tudi skromnega, pa vendar evropsko znamenitega jezikoslovca p. Stanislava Skrabca. Učiteljske je študiral v Ljubljani, se po diplomirani v pedagogiki oddelek ljubljanske univerze, poslušal predavanja svojih akademskih učiteljev dr. K. Ozvalda in dr. S. Gogale ter 1937 diplomiral. Tik pred začetkom druge svetovne vojne je bil premeščen v meščansko šolo v Novem mestu, bil pod Italijani zaprt in 1942 interniran. Po vojni je bil referent za srednje šole pri novomeškem okrožju, nato profesor na gimnaziji in, ko se je ustanovilo redno učiteljske, ki ga je tudi on pomagal snovati, profesor na učiteljski. — Od 1954 služi v novomeški študijski knjižnici.

Poleg poklicnega dela v šoli se prof. Andoljšek že nad 20 let posveča strokovnemu pisa-

nju. Njegovi članki, ocene, poročila in razprave so raztreseni po najrazličnejših listih in revijah: Ljudski pravici, Sodobni pedagogiki, Prosvetnem delavcu, Mladem svetu, Dolenjski prosveti in Dolenjskem listu, samostojno pa je

objavil brošuro Kratak pregled slovenske književnosti in Jasna pota naši mladini, medtem ko se njegovo daljše delo — Razvoj našega bralnega pouka od 1851—1869 še tiska. Med

njegovimi tehtnejšimi stvarmi naj omenimo še predavanje Psihološka analiza otrokovega opazovanja, ki je zbudilo posebno pozornost na blejskem kongresu prosvetnih delavcev in je bilo v celoti objavljeno v III. zborniku (1951).

Področje pedagoške prizadevanj prof. Andoljška je zlasti mladinska psihologija, metodika slovenskega jezika in — zadnja leta — zgodovina slovenskega šolstva ter učbenikov. Plod tega prizadevanja je bila poleg člankov, s katerimi je spravlil v evidenco nekaj starejših učbenikov, zlasti široko zasnovana razstava učbenikov za slovenski jezik 1956. leta (Novo mesto in Maribor).

Za metodo njegovega pisanja je značilno: poglobitev v vso dostopno literaturo o predmetu, kritičen odnos do nje; težnja, dokopati se do pravične ocene dela, ki so ga na tistem področju opravili že predhodniki, vrh tega pa: sistematična razporeditev snovi, logična izpeljava misli, stvarno precizirani lastni zaključki.

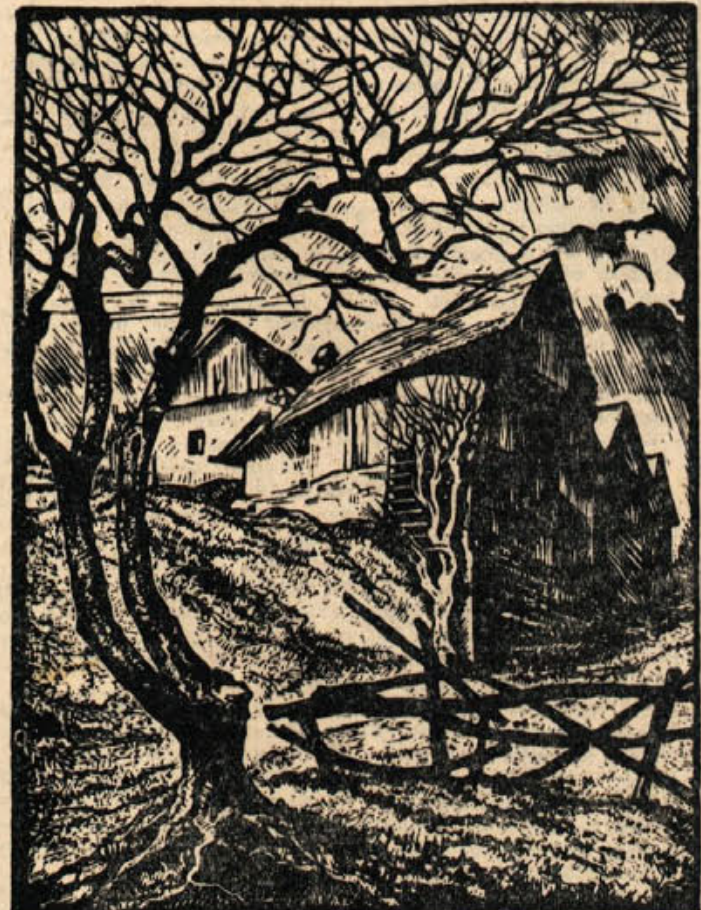
Poseben način prikupnega in vsem lahko razumljivega

kramljanja uporablja profesor Andoljšek takrat, kadar razpravlja o vzgojnih problemih v poljudno pedagoški reviji Mladi svet. Zaveda se, da govori v prvi vrsti starešem in da bi jih strogo znanstven način obravnave prej odbijal kakor privlačeval (Naš Tonček je neubogljiv, O kuhanju riščke itd.).

Vrh tega se je vsa leta po vojni udeleževal tudi kot predavatelj na sindikalnih sestankih, v šolskih kolektivih in pri ljudski univerzi.

Za vse to delo je tani prof. Andoljšek bil med tistimi desetimi pedagogi, ki jih je Republiški svet za šolstvo imenoval za prve slovenske pedagoške svetnike.

Cestitkam jubilarntovih učencev, prijateljev in stanovskih tovarišev pridružuje svoje tudi Dolenjski list, čigar sodrudičnik je že vrsto let, in mu želi, da bi mu bilo dano v zdravju in zadovoljstvu dovršiti vse še neuresničene načrte, zlasti pa tistega, ki mu je zadnji čas pri srcu, namreč, da bi napisal zgodovino šolstva na Primorskem, ki je v našem šolskem takorekč nezorana ledina.

Franjo Stiplovšek: BOŠTANJSKI MOTIV

SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA • SPORT IN TELESNA VZGOJA

„Šport – razvedrilo in pomoč“

Pred republiškim atletskim prvenstvom Ljudske milice v Novem mestu

Letos smo že pisali o živahni in vsestranski delavnosti sindikalne podružnice Tajništva za noiranje zadeve pri OLO Novo mesto. Poročali smo, da v tem sindikatu zares ni vprašanja: KAJ DELATI? Delo se ponuja samo, na vsakem koraku ga je dovolj in sindikalni odbor, ki resnično želi pomagati tovarišem, kaj hitro najde primerne oblike za kulturno-prosvetno, telesnovzgojno ali poklicno izobraževanje, pa seveda tudi za zabavo. Pred sobotnim republiškim atletskim prvenstvom Ljudske milice v Novem mestu smo obiskali novomeško postajo LM in se pozanimali, v kakšnih oblikah gojijo uslužbenci LM šport. Spoznali smo, da jim pomeni telesna vzgoja resnično razvedrilo in hkrati važno pomoč za boljše opravljanje težke in odgovorne službe.

pridejala že pred leti. Zrasla so iz prijateljskih srečanj moštvo sodskih postaj LM. Miličniška služba je naporna, mnogo fizičnih naporov terja. Nekateri postaje daleč na vasi so od življenja odmaknjeni. Nikjer ni nobenih možnosti za razvedrilo. Združiti pametno s koristnim je dobra stvar. Šport leto utrjuje, šport pa je tudi razvedrilo. Zato so na Se-

Clovek bi dejal: kaj, navadna hoja v hrib! Ni te tega! Le polz-knitse premagati daljšo strmino v enakomernem, hitrem koraku, pa se pri tem čim manj utrudite. Če take hoje niste valni, boste docela upehani in brez sappe obstali že po prvih dvajsetih metrih... Uslužbenci Ljudske milice morajo pri svojem odgovornem delu vedno premagovati tudi različne telesne napore

kretnariatu za notranje zadeve prišli na misel, pričeti v vrstah LM gojiti šport. Miličniki se pri treningu razvedri, hkrati pa utrjuje svoje telo in se tako pripravljajo za naporno službo. Ljudska milica v našem okraju ima že lepo športno tradicijo. Leto vsaka mladina si zaželi igrati šport. Našim mladim ljudem v oči vstaja druga športna tekmovalnica, ki so jih pripadniki službe notranjih zadev opravili takrat v počastitev svojega praznika. Njihova priljubljena igra je šah, saj ni moč najti postajo LM brez šahovnice in figur. Miličnik Anton Jančičevič iz postaje LM Trebnje je bil letos zmagovalček na brzo-turizmu. Od 17 odigranih partij jih je dobil 16. V strleškem tek-

Da ne bo prepozno!

O športnem parku in domu telesne kulture v Novem mestu

Onkraj Krke pred Portovalom raste počasno nov športni park. Sportne in telovadne naprave na Loki ne zastojajo več potrebnih sredstev. Ljudske odprbi bi morali sprejeti ta program v svoj družbeni plan in zanj predvideti potrebna sredstva v letu 1950. Ker je gradnja športnega parka v Novem mestu nujna, bi morda del sredstev lahko dobili že letos, ostalo pa tokoj v začetu prihodnjega leta. Vprašanje doma telesne kulture je tudi zelo pereče, kajti obe telovadnici v Novem mestu ne moreta sprejeti niti vse šolske mladine, da ne govorimo o ostalih telovadnih in športnih TVD Partizana in SD Elana. Večji del šolskih telesnovzgojnih ur bo moral zaradi pomanjkanja telovadnic ob slabem vremenu potekati v razredih. Te

Predvideno je bilo, da bo za večje objekte prispevala zveza 25 odstotkov investicijske vrednosti, republika 25%, ostalo pa okraj in občina. Ljudske odprbi bi morali sprejeti ta program v svoj družbeni plan in zanj predvideti potrebna sredstva v letu 1950. Ker je gradnja športnega parka v Novem mestu nujna, bi morda del sredstev lahko dobili že letos, ostalo pa tokoj v začetu prihodnjega leta. Vprašanje doma telesne kulture je tudi zelo pereče, kajti obe telovadnici v Novem mestu ne moreta sprejeti niti vse šolske mladine, da ne govorimo o ostalih telovadnih in športnih TVD Partizana in SD Elana. Večji del šolskih telesnovzgojnih ur bo moral zaradi pomanjkanja telovadnic ob slabem vremenu potekati v razredih. Te

ure so brez prave koristi za otroke. Najprimernejši bi bil prostor za novi dom ob novoizgrajeni vaješki holi. Tu bi bilo dovolj prostora za večjo telovadnico s stranskimi manjšimi dvoranami za razne športne panoge. Vsi telovadci in športniki ter ostala mladina, posebno vajenska, bi tako imeli dovolj prostora na razpolago. Nova vajenska šola je peta šola v našem okraju zgrajena po osvoboditvi, in kaže, da bo tudi ta brez telovadnic. Republiški normativ terja gradnjo telovadnice pri šolah, ki imajo vsaj osem učilnic, in toliko ima tudi vajenska šola v Novem mestu. Normo smo dosegli, zato upravičeno pričakujemo, da bomo končno le dobili potrebno telovadnico.

Dve zgodbi

Nekdo je ves preplalen pritkel na postajo LM. Komaj je zaprl vrata za seboj, je kričal: »Kolo so mi ukradli! Možak se je počasi pomiril in v stavih brez zveze začel opisovati dogodek. S trudom so dobili od njega potrebne podatke in že po urah LM pričel s poizvedbami. Nekaj miličnikov je odhitelo v razne smeri. Vsek je prejel določeno nalogo. V sivomodro uniformo odete postavbe se že vzpenjajo v breg, hite po vaških kolovozih, se ustavljajo v vaseh, vprašujejo in poizvedujejo. Ko so zapustili postajo, je bilo že sveže jutro. Zdal je že poidan in sonce jih peče v hrbte, cestni prah se vseda po oblekah in obrazih. Pozno popoldne se prično drug za drugim počasi vratači. Nekateri so prehodili 18 km, drugi spet 20 ali 24 km in več. Toda lastnik je prihodnji dan prejel svoje kolo nazaj.

Nad Novim mestom se je razpredla koprena noč. Trgovski lokali so že davno zaprti. Le pred gostišča še gorijo svetiljke, skozi njihova okna prodira svetloba, skozi vrata pa hrup, ki ga povzročajo gostje. — Kmalu bo pol enajstih! — ugotavlja miličnik, ki je na nočni obhodu. Poti pravkar pripelje preko mostu na Glavni trg. Za ob sedmih zvečer je nastopil službo. Vse noč bo hodil skozi Novo mesto, iz Zbabe vasi v Brkljin in spet nazaj. Medtem ko bodo v Novem mestu počasi pogasile luči in se počne v noči zapirati vsa gostišča, bo on dvajset ur opravil svojo službo, neprestano na nogah, buden in

Dva lokalna pokala in srednji, republiški, ki so si ga člani sindikalne podružnice TNZ Novo mesto pr. borili letos za I. mesto v plavanju; vsi čakajo na novo razdelitev...

Tri iz Trebnega

NOVI ASFALT Cesta skozi Trebnje je končno asfaltirana. Dokler ne bo dež spral z asfalta naspnega peška, bodo avtomobili še divgali malo prahu, toda mnogo manj in tudi manj nadležnega kot doslej. Zaenkrat je asfaltirano cestišče od Tomšiča do Zajčeve vile, del odcepa proti železniški postaji in odcep proti avtomobilski cesti. Pod asfaltom je že urejena nova kanalizacija in tudi vodovodne cevi pod njim čakajo le še trenutka, da potegnejo do Trebnega vodovoda, pa bo po njih zažuborela voda. Prihodnje leto bodo uredili še pločnike, ki jih bodo letos že zavrnil ter prostor pred Tugovskim podjetjem Trebnje. Ta prostor bo uredilo podjetje samo. Trebnje bo postalo mnogo lepše in vabljivejše.

CAKAM... Tako govori 6-stanovanjski občinski blok v Trebnjem, ki je že popolnoma dograjen in čaka na stanovalce. Ker so vgradili angleška strnišča, vodovoda pa še ni, gradnjo poleg stavbe zasila strnišča. To je vsejitev novih strank malo zavleklo. Novi blok bo vsaj malo omlil stanovanjsko krizo, ki jo čutijo tudi v Trebnjem. Občina gradi še drugi štiristanovanjski blok.

ELEKTRO TREBNJE GRADI Elektro, obrat Trebnje, gradi pri ambulantni novo štiristanovanjsko stavbo. Po predračunu bo gradnja veljala 17 milijonov dinarjev. Gradnjo jo v celoti z lastnimi sredstvi letošnjega in prihodnjega leta. Na področju nameravajo urediti tudi dve samski sobi. Prvotno so nameravali priložje uporabiti za hladilnišče pratorce. Zaradi pomanjkanja stanovanj so to namero opustili. Stavba bo vsejitev prihodnje leto konec poletja.

Iz zaloge novomeških tekmovalcev v LM so

TVD Partizan Sevnica

lahko prštevamo med najdelavnostnejša društva v občini, med telesnovzgojnimi društvi Posavja pa gotovo prednjači s svojim delom, a vztrajnost in uspešnim delom. Njegove vrste, ekipe in člani prinašajo z različnih tekmovalnih priznanj in diplom, pokale in darila, ki so v ponos društvu in občini. V zadnjem času sta si na zveznem letu v Beogradu, kamor je poslalo društvo 25 stopajočih, priborili vrsti starejših članov dve zlati medalji in diplome. Menda je to edinstven primer v Sloveniji. Društvo šteje za mladino nad 300 članov, od tega je dobra polovica tekmovalcev. Vse dni v tednu je v telovadnici in na športnih igriščih zelo živahno. Po kratkih

počitnicah so ta mesec vsi oddečki pričeli zopet redno vaditi. V tekočem letu sta bili poživljenjski tudi nogometna in rokometna sekcija. Posebno slednja se je zelo okrepila, saj ima v svojem sestavu že 3 sodnike. Nogomet ima staro igrišče zato so si rokometni uredili v zadnjih štirinajstih dneh svojega. Vsa zemeljska dela: odkope, planiranja in dovoze so opravili prostovoljnim delom. Kot priznanje za njihov trud jim je OLO odstopil za nekaj ur težki valjar, ki jim je pri delu zelo pomagal. Tako je nastalo lepo sodobno igrišče, ki bo namenjeno razen rokometu še odbojki in kešarji.

nja kreditnih zadev so se dela precej zakasnila, pričakujejo pa, da bodo odšli pospešeno napredovala. Eden glavnih problemov društva je vedno vprašanje finančnih sredstev za urejevanje igrišč in nabavo rekvizitov, za redno vzdrževanje doma, orodja, inventarja in za krije velikih ledakov za kurjavo razsvetljavo in čiščenje, saj je dverana Partizana vedno na razpolago za vsa množična zbiranja, proslave in prireditve. Drug težak problem v društvu je vprašanje vodnikov. Društvo jih je vzgojilo že precejšnje število, a žal odhaja večina drugam, ker doma ni zanje zaposlitev. V proslavo občinskega praznika je priredilo društvo v nedeljo 2 tekmi na domačem igrišču: rokometu s moštvom TVD Partizana z Mirne in nogometu z NK Brežice. Prvo tekmo je odločilo v svojo korist s 3:0 v drugi so zmagnali gostje, stari rutinirani igralci, s 11:2. Pripravljeni smo, da se bodo rezultati od tekme do tekme dvigali in bodo dosežene zmage kot v drugih panogah društvenega dela. —st.

ZANIMIVA NOGOMETNA SREČANJA

KRSKO • BELA KRAJINA — 14 V nedeljo so začela nogometna igrišča tudi v našem okraju V Krškem je gostovala črnomaljska Bela krajina, ki se je na tamkajšnjem lepem stadionu prvič pomerila z domačim moštvom. Obe moštvi je pripeljal na igrišče Boris Pšeničnik s Senovca, ki je avtoritativno vodil tekmo vseh 90 minut. Belec tekme igra je bil dokaj nerazvojen. Obe moštva se je očitno poznalo, da stiptata za nasprotnikom; igralci so bili verjetno še vedno tudi pod vplivom polnočnih počitnic. Prva se je postavila Bela krajina, ki je v 15. minuti povedla prek Vigujeviča z 1:0 v 17. minuti prek Vokoviča z 2:0 in v 20. minuti prek Jožeta Vajsa s 3:0. — V drugem delu igre so domačini zaigrali bolj živo, toda zaradi zares dobre igre belecrajske vratarja Vračka niso mogli svojega truda pokazati tudi z večjim številom golov. V 33. minuti je sodnik prisodil dokaj problematično enajstmetrovko, ki jo je domačin Istenič v drugi izvedbi spremenil v prvi gol za Krčane. Piko na i je postavil Zunič v 68. minuti igre in zaključil tekmo s 4:1. Čeprav Bela krajina ni uresničila vseh zrelh priložnosti, je rezultat tekme primeren.

Popolen neuspeh v Ljubljani

bila vedno med najbolj borbenimi člani ekipe in dober zbiralec ostalim? Odgovor na ta vprašanja je za zdaj še težko dati, trenutni položaj pa zahteva, da vodstvo različne vrste sedanega stanja in da se popravi kar se popravi. Če da. Če nekateri posamezniki nimajo volje, da bi se pozhrtovno borili, naj se da priložnost, da igrajo ostali igralci, čeprav nezkušen mladinci. Poraz ne bo močel biti težji, bolj kot 0:3 se ne da izgubiti, prepričani pa smo.

Izenačenost v okrajni rokometni ligi

Table with columns for team names (Bela, Brežice, Sevnica, Mirna, Krško, Krmelj, Vavta vas) and statistics (goals, wins, losses, etc.).

Pri SGP Pionir so tekmovali

V nedeljo, 13. septembra, so številni gledalci iz vrst delavcev SGP Pionir ves dan spremljali športna tekmovalna na igrišču v bližini glavnih obratov podjetja v Brsljinu. Tega dne so pri Pionirju priredili že 4. športne igre, ki jim lahko toraj rečemo kar tradicionalne. 200 udeležencev, zbranih v 56 ekipah iz 6 gradbišč, se je pomerilo v kegljanju, balinanju, šahu, streljanju, teku, odbojki in teku čez zapreke. Med tekmovalci smo opazili tudi več starejših in ne le mladino, Ivan Bajuk, 42-kratni udarnik, delovodja gradbišča v Metliki, jih ima že nad 50, pa je kljub temu

Metliški taborniki na Mirni gori

Po zboru tabornikov na parti-zanskem Rogu in po raznih drugih izletih smo obiskali tudi drugo planinsko kočjo na Mirni gori. Ze ob petih zjutraj nas je vlak odpeljal z metliške postaje in nas potegnil do Semiča. Pred nami je bila še dolga pot, a polna lepih pričakovanj, zato smo z veseljem krenili. Brez utrujenosti smo prišli do planinske kočje. Prijazni oskrbnik nas je takoj povabil v lepo opremljeno sobo, kjer smo se okrepili. Prijeto jensko sonce in lepi zgodovi so nas kmalu zvalili v svoja naročja. S seboj smo prinesli žogo in zračno puško. Na bližnji jasi smo streljali, se igrali odbojko in nabirali lesnike, kasneje pa smo odšli v gozd in se igrali ostrostrelke. Naši ga nismo tako hitro toda vseeno smo zmagnali. Obiskali smo še piramdo na vrhu gore nato pa smo odšli proti partizanski bolnišnici. Prijeli smo

Republiška ženska odbojcarska liga

OK GRAFIČAR (Ljubljana) • TVD PARTIZAN (Novo mesto) 3:1 (16:11, 15:9, 12:15, 15:9) V okviru republiške ženske odbojcarske lige sta se v nedeljo na Loki srečala dva rivala v tem tekmovalju — OK Grafičar iz Ljubljane in domači Partizan. V dokaj razburljivo tekmo so z nekočjo več sredo zmagnali gostje iz Ljubljane in se tako oddolžili za poraz v prvem delu prvenstva. Nimamo namena zmanjševati pomena zmage igralci Grafičarja, vendar pa lahko rečemo, da bi naše igralke v mlajši vrsti sreča dosegle usodnejši rezultat. O domačih odbojkaricah lahko rečemo, da v nedeljo niso bile razpoložene za igro. Akcije niso šle od rok, gostje pa so v ugodnih trenutkih enle poiskali slaba mesta svojih nasprotnic in so tako tekmo s primerno borbenostjo odločile v svojo korist. Pred okoli 100 gledalci je tekmo dobro sodil Robert Romih. —sd

Le CELULOZA in Piran

pletno, čeprav so se slišali glasovi in smo tudi brali, da je ženska vrsta razpadla, o čemer pa so bili nekateri verjetno premo. Informirani. V jesenskem delu tekmovalja bodo TVD Partizan zastopale naslednje igralke: Knaflič, Ostalnek, Smokar, Lindič, Robar, Novak, Kober, Kozuh, Keizer. Poudariti moramo, da se bo žilila mladitev v ekipi in bo to verjetno vplivalo na rezultate. Vemo pa, da je potrebno začeti z novimi in vsak začetek je težak.

Drago Kastelic

Niša želja je da bi dekleta zasedla šimbole mesto vsaj tisto kot v spomladanskem delu. Za prvo mesto Ljubljana nima nobene konkurence, ker ima že preveč točk nasokoa. —sa

Novomeške odbojkarice pred bližnjimi tekmovalji

Novomeške odbojkarice so že vrsto let med najboljšimi v Sloveniji. V zadnjem republiškem tekmovalju so zasedle 2.—4. mesto — z Olimpijo in Grafičarjem iz Ljubljane. Čez nekaj dni se prične jesenski del slovenske ženske lige, v kateri nastopa 6 moštvo. Silišjo se najrazličnejši glasovi, da dekleta ne igrajo tako, kot so nekaj, kar je bilo razvidno s srečanja z Amsterdamom. Nihče pa ne pomisli, da so v vrstah gostov igralce kar štiri državne reprezentantke, ki so drugi strani nobena od naših odbojkaric ne pride v poštev niti za republiško reprezentanco, zato je res težko dati primeri. Naj omenimo, da bodo dekleta v jesenskem delu nastopala kom-

Troboj: MLADOSTI-LJUBLJANA-KRANJ

V nedeljo je bil v Vidmu-Krškem razen rokometnega srečanja CELULOZA in BREZICE ter nogometne tekme med »Belo krajino« in domačim Partizanom tudi plavalni troboj v okviru severne skupine Jugost, pokala. Z zmago zagrabila MLADOSTI nad TRIGLAVOM in Kranj (8:7) ter ZPK Ljubljano na TRIGLAVOM (5:3) se je na prvo mesto uvrstila Mladost na drugo Ljubljana, tretji pa je Kranj. D. K.

OGLASUJTE V DOLENJSKEM LISTU!

Novomeške odbojkarice pred bližnjimi tekmovalji

Novomeške odbojkarice so že vrsto let med najboljšimi v Sloveniji. V zadnjem republiškem tekmovalju so zasedle 2.—4. mesto — z Olimpijo in Grafičarjem iz Ljubljane. Čez nekaj dni se prične jesenski del slovenske ženske lige, v kateri nastopa 6 moštvo. Silišjo se najrazličnejši glasovi, da dekleta ne igrajo tako, kot so nekaj, kar je bilo razvidno s srečanja z Amsterdamom. Nihče pa ne pomisli, da so v vrstah gostov igralce kar štiri državne reprezentantke, ki so drugi strani nobena od naših odbojkaric ne pride v poštev niti za republiško reprezentanco, zato je res težko dati primeri. Naj omenimo, da bodo dekleta v jesenskem delu nastopala kom-

OGLEDALO

Zalego je!

27. avgusta letu smo objavili v našem listu ostro kritiko na račun brezobzirnega šoferja podjetja »Croatians« iz Zagreba, ki je 20. VIII. 1959 odšel iz Novega mesta v Ljubljano mladotelnega dečka, ki je hotel domov v Trebnje, je po pomoči vstopil v avto-bus, ki se slučajno v Trebnjem ne ustavlja. Na željo potnikov smo poslali pismeno pritožbo o dogodku in izrekel objavljene kritike tudi direktorji podjetja. Pred dnevi nam je tovariš Stjepan Lelas, direktor avtobusnega prevoznega podjetja »Croatians« iz Zagreba, poslal tole pismo: »Odgovornemu uredniku Dolenjskega lista! Sporočimo Vam, da smo dobili Vašo prijano z dne 27. VIII. 1959, katero ste vložili proti šoferju našega podjetja v potniškem prometu, Stjepanu Oreškoviču. Za prijavo se Vam lepo zahvaljujemo; zelo ljubo nam je, da se nas obvešča o vsaki nepravilnosti naših uslužbencev v prometu s potniki in poslovnimi strankami. Vašo prijavo smo še posebej skrbno preučili, ker je šlo v zadevi za mladotelnega fantka. Takoj po prejemu Vaše prijave smo začeli disciplinski postopek proti šoferju Stjepanu Oreškoviču, katerega smo kaznovali s primerno denarno kaznijo. Če bo ponovno kršil delovno disciplino take vrste, ga bomo kaznovali z odpustom iz našega podjetja. Ob tej priložnosti prejmite, tovariš urednik, izraze naše hvalečnosti in naš tovariški pozdrav.« Objavljamo odgovor vodstva podjetja »Croatians« ki je pravilno razumelo pritožbo potnikov in pokazalo, da si prizadeva za kulturno odnos do potujočih. Tudi tokrat se je potrdila stara resnica, da posamezni brezvestni uslužbenec jemljejo ugled svojim podjetjem, če in kadar so nevljudni, brezobzirni in nekulturni, čeprav si vodstva naših avtobusnih in prevoznih kolektivov prav gotovo brez izjeme iskreno prizadevajo, da bi ugodila potnikom, posebno pa še materam in otrokom. Borba proti brezobzirnosti, nehumani in surovim potnikom v našem družbenem delanju je stvar nas vseh, vidimo, da je takih naših avtobusnih uslužbencev, katerih preostanek zalegal tudi v našem primeru.

NEDELJSKE TEKME

V nedeljo, 29. septembra, se bodo igrali: Elan Bela krajina, Sevnica; Krško, Garnizon JLA Brežice; NK Brežice, Senovo; Garnizon JLA Novo mesto. Janez Vitkovič

Črnomaljšanke v finalu

Letos igralke črnomaljskega Partizana že tretjič tekmujejo za najvišji pokal v Jugoslaviji; Jugokup Jugoslavije. To tekmovalje je eno najmočnejših, saj je letos tekmovali iz Slovenije kar 290 ekip. V tem tekmovalju so Črnomaljšanke dosegle leto 1957 drugo mesto, leta 1958 prvo mesto, letos pa so se plasirale v finale. Odločilna tekma bo 4. OKTOBRA PROTI PARTIZANU IZ PIRANA. M-K

SODELOVANJE PROTITUBERKULOZNEGA DISPANZERJA, RDEČEGA KRIZA, DRUŽINE IN BOLNIKA SAMEGA OLAJŠA USEŠNO ZDRAVLJE-NJE TUBERKULOZNEGA BOLNIKA V DOMAČI OSKRBI

Drobiž iz Črnomlja in okolice

Decembra bo v Črnomlju do grajen 19-stanovanjski blok. Stal jih bo 38 milijonov dinarjev. Prihodnje leto bodo dogradili še en 18-stanovanjski blok, ki jih bo veljal prav toliko. Tako bodo v Črnomlju vsaj delno omilili stanovanjsko krizo.

kratkem in jih bo veljala osem milijonov dinarjev.

Na Vinici so adaptirali zdravstveno postajo, ki bo dobila v kratkem tudi zdravnika. Zdjaj so iskali bolniki zdravniško pomoč celo na Hrvaškem.

15 učencev. Kmetijske zadruge imajo zdaj je tri tehničke.

Opekarna Kanizlarica bo sodelovala v zveznem natečaju za 26 milijonov dinarjev investicijskega posojila. Postavili nameravajo Hoffmannovo krožno peč s kapaciteto 4,5 milijonov kosov opeke letno. Število zaposlenih pa bodo povečali od 16 na 30.

Takole je bilo pretekli teden na črnomalskem trgu: čebule, sadja, vrtnin in semen, pa tudi »raklje« dovolj...

Kmetijstvo in regulacija Mirne

Za uspešen razvoj kmetijstva v Mirenski dolini je pogoj regulacija Mirne. Razmišljajo o melioraciji močvirnih predelov, saj jih je v dolini Mirne več kot 1400 hektarov. Ti predelji so pomembni predvsem za travništvo in bodo osnova krepkega razvoja živinoreje. Z melioracijo močvirnih predelov bodo odpravili tudi nadležno metljavost pri goveji živini. To bolezen povzročajo klice, ki žive na krmni ob močvirnih in poplavljenih področjih. Pregledi živalskega blata, ki jih je opravil Veterinarski inštitut iz Ljubljane, so pokazali, da je 80 odstotkov goveda okuženega z metljavostjo. Da bi melioracijo opravili ceneje, razmišljajo v zadruzi o tem, da bi kupili buldožerje in poskušali izvajati melioracijska dela v lastni režiji.

V vsako hišo Spod. Posavja, Dolenjske in Bele krajine: DOLENJSKI LISTI

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Čedenski koledar

Četrtek, 17. septembra — Frančiška
Petek, 18. septembra — Irena Sobota, 19. septembra — Suzana Nedelja, 20. septembra — Brane Ponedeljek, 21. septembra — Matej
Torek, 22. septembra — Mavrič
Sreda, 23. septembra — Slavjok

ZAHVALE

Iskreno se zahvaljujem zdravnikom novomeške bolnišnice: dr. Marini Mastenoviču, dr. Tonetu Savjiču in dr. Urošu Tršanju, ki so mi težko in skrbno operacijo uspešno izvedli. Zahvaljujem se tudi bolničarskemu oseju, ki se je v času moje bolezni tako požrtvovalno trudilo z menoj.

Viktor Kastelic, slašč. mojster

KINO

Brežice: 17. in 18. 9. franc. cinesmaskopski film »Tisti ki mora umreti«. 19. 9. amer. barvni film »Tri ure do umora«. 22. in 23. 9. danski film »Igra mladosti«. Kostanjevica: 20. 9. amer. film »Kieopatra«. 23. 9. nemški film »Dokler boš pri meni«. Metlika: 19. in 20. 9. »Dobri vojak Svejke«. 23. 9. »Vasa Zelezonova«. Mokronog: 19. in 20. 9. ameriški barvni film »Spanaki vrtnar«. »Krkva Novo mesto« od 18. do 21. 9. ameriški barvni cinesmaskopski film »Kraljica«. Od 22. do 24. 9. italijanski barvni film »Dekle z reke«. Dom JLA Novo mesto: od 18. do 21. 9. ameriški barvni film »Pies na vodi«. Od 22. do 24. 9. francoski barvni film »Simfonija ljubezni«. Sevnica: 19. in 20. 9. ameriški film »Gog«. Semič: 20. 9. italijanski film »Dekle z reke«. in 20. 9. ameriški film »Trebhanje«. 19. in 20. 9. ameriški film »Bigamist«. Predstava v nedeljo ob 16. in 19. uri. Žužemberk: 20. 9. ruski barvni film »Vasa Zelezonova«.

OBVESTILA

RAZPIS

Obšinska komisija za uslužbenške zadeve pri Občinskem ljudskem odboru Sevnice razpisuje naslednja delovna mesta:

1. Načelnika oddelka za finance
2. pravnega referenta
3. tržnega inšpektorja

GIBANJE PREBIVALSTVA

NOVO MESTO

V času od 7. do 14. septembra je bilo rojenih 18 dečkov in 18 deklic.

Poročili so se: Anton Kolir, delavec, in Marija Kocijan, delavka, oba iz Dol. Straže, Anton Kapš, sin kmetia z Potovrha, in Frančiška Andrejič, hči kmetia iz Črnomonje, Stanislav Avsec delavec iz Vabce vasi, in Danijela Judič, delavka s Kopa pri Semiču, Rudolf Avbar, elektromonter iz Goriske vasi, in Dragotina Eršič, trgovska pomočnica iz Mirne peči.

Umrla sta: Marija Brovinjak, gospodinja iz Podstrca, stara 60 let, Franc Rantah posestnik iz Skovca, star 61 let.

VIDEM-KRŠKO

Augusta je bil rojen en deček. Poročili so se: Vladimir Vogrinec, absolutni prava iz Pesjeva, in Jožefa Drenovec, učiteljica iz Doljenje vasi. Vincenc Bernardič, vrtnar iz Francje, in Marija Dreu, gospodinja iz Sp. Starega grada. Karol Počivalšek, delavec, in Ana Ban, poljedelka, oba s Sremiča. Anton Cebular, strojni ključavničar, in Valburga Savnik, bančna uslužbenka, oba iz Videm-Krškega. Franc Petrovič, janski nadzornik iz Sankskega mostu, in Justina Ban poljedelka iz Raven pri Zdobah, Anton Zupančič, vodovodni instalater iz Ljubljane, in Ana Jenčič, uslužbenka iz Videm-Krškega.

Umrla so: Anica Kink, hči delavca iz Videm-Krškega, stara 2 meseca, Marija Zajc, posestnica iz Videm-Krškega, stara 84 let, Franc Arh, invalidski upokojenec iz Videm-Krškega, star 54 let.

MALI OGLASI

Sprejem vajuca za kolarsko obrt, Stanovanje na razpolago, hrana po dogovoru. Medic kolarstvo, Irča vas, in 20. 9. ameriški film »Mizararska delavnica Trebanje — sprejme s kvalificiranih mizarjev. Plača po tarifnem pravilniku. Podjetje Obrtnik — Ljubljana, Misarykova 24, sprejme v službo red. krojačev, šivilj in ševaljarjev. Delavci se lahko hranijo v menzi podjetja, stanovanje si morajo preskrbeti sami. Nastop službe takoj ali pozneje.

Zgodno prodam manjši vnaograd z idano hiško obstoječo iz kuhinje in dveh sobe, vseh živih, na zelo lepem kraju Dolenjske, pol ure od kolodvora. Primerno za upokojenca ali weekend. Ponudbe pod »Vinoград«, Jugosklam — Ljubljana, Kidričeva 5.

Prodajam moped »Puch« za 100.000 din. Izbira sledilnik na štir: odprtine za 12.000 din. Oboje v odličnem stanju. Fotograf Božič, Kočevje.

Prodajam gospodarsko poslopje z 2,70 ha obdelovalne zemlje in 4,30 ha gozda. Hiša nova, opremljena z električno napeljavo. Prodajam tudi posamezno. Cena 2.200.000 din. Vseživno takoj. Predalci Matija, Zg. Slivnica 14 p. Smarje pri Ljubljani.

Kupim planino s kovinsko konstrukcijo. Cesta komandanta Staneta 12-1. Novo mesto.

Inozemce felj spoznati deklo od 18 do 29 let, Ponudbe s fotografijo pošljite upravi Dolenjskega lista pod »Slovenec-Am.činan«.

Hrana in stanovanje nudim za pomoč v gospodinjstvu v dopolnilskih urah k italijanski družini. Masovec, Zagrebka 25.

Hitem prah in pošteno deklo po dogovoru. Naslov v upravi Dolenjskega lista (410-59).

IZ NOVOGOMESKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Frančiška Volč s Stražnjega vrha — dečka, Ana Anžlovar iz Zeleznege — deklince, Tončica Močnik iz Kočevja — dečka, Edica Marcell iz Zemlja — deklince, Franca Paviakovič iz Zilj — dečka, Jožica Bihar iz Novega mesta — dečka, Ana Kramar iz Zabrduja — deklince, Branika Mušič iz Fribiča — dečka, Rozalija Zavrj iz Mirne — deklince, Alojzija Dim z Račjeva sela — deklince, Marija Griča iz Cemá — dečka, Rozalija Smalc iz Golobnjaka — dečka, Marija Piuš z Potoka — deklince, Rozalija Brulc iz Gotne vasi — deklince, Terezija Gomboc iz Kočevja — deklince, Marija Gorenc iz Krmelja — dečka, Marija Grm iz Zalisca — de-

BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Irena Vidmar iz Gabevca — deklince, Vida Jalovec iz Malega Mršavega — dečka, Stetlica Polanc iz Cerjeva — deklince, Evgenija Mikeln iz Krškega — deklince, Stefka Šibrič iz Starega grada — dečka, Ana Gramc iz Vel. Malence — deklince, Alojzija Jerbič iz Brežice — dečka, Alojzija Vucjak iz Mihalovec — dečka, Polonca Uršič iz Krškega — dečka, Terezija Bogovič iz Krškega — dečka, Antonija Vogrinec iz Trnja — dečka, Antonija Zevnik iz Cateca — dečka, Terezija Prosenik iz Selo — dečka, Dragica Pavič iz Kraljeva — deklince, Anica Markovič iz Savskega Marota — dečka, Anica Sotšek iz Bistrice ob Sotli — dečka, Angela Colarič iz Mrtvice — dečka, Anica Urbanč iz Jelš — dečka, Marica Agrež iz Pavlove vasi — dečka, Jožefa Korosec iz Konjskega — dečka.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: Vlado Jerež, sin Kjučavničarja iz Novega mesta, si je s črno kavo poparil prsni koš. Marija Cesar, hči posestnika iz Biške vasi, si je z vrelo »odo poparila levo roko in zadnji del telesa. Anton Bošič, šofer iz Črnomonje, je padel v koleno in se s teženico, ki jo je imel v roki, urezal. Lado Butala, rudar s Sel. je padel pod viak in si poškodoval obe nogi.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Blaž Andrejač, cestar iz Gorice, je padel pod voz ter dobil težje poškodbe. Miloš Drnovšek, trg. pomočnik iz Krškega, se je prevrnil z motornim kolesom ter si poškodoval glavo. Marija Kragelj, gospodinja iz Sevnice, je padla po stopnicah in se poškodovala. Miha Bogolina, upokojenka iz Mrtvice, je po nesreči obstrelil neki lovec.

Modna revija v Črnomlju

Trgovsko podjetje Potrošnik Črnomelj je skupno z ljubljanskim podjetjem Modna oblačila priredilo veliko modno revijo, ki je bila v soboto, 12. septembra v prostorih Prosvetnega doma. Črnomalci so pokazali za revijo veliko zanimanje, saj je bila prireditev lepo obiskana. Manekenke in manekeni so bili Črnomalci, med njimi največ osemolčk črnomalske gimnazije. Podjetja so pokazala vrsto lepih modelov, zlasti za zimo.

Sklepanje pogodb za jesensko setev

Sklepanje pogodb za jesensko setev je bila te dni glavna akcija kmetijskih zadrug v Suhi krajini. Računamo, da bosta kmetijski zadruzi Žužemberk in Dvor dosegli 80 odstotkov predvidenega plana. Lahko rečemo, da je letos pri mnogih kmetih delo lažje kot lani, saj je precejšen del kmetovalcev sklenil pogodbeno sodelovanje z zadruzo v setvi pšenice na celotni površini, medtem ko so lani še z neza-

upanjem sejali v glavnem le polovico površine italijanske in polovico domače sorte. Vsi kmetovalci dobro poznajo pastorko, kakor pravijo vrsti San pastore. Celo v hribovitih krajih jo hočejo sejati. Največ plana je dosegel Kmetijska zadruga Žužemberk. Tu gredo v kooperacijo za proizvodnjo pšenice San pastore tudi s 70 arji ali nekoliko manj. Seveda pa nalletimo tudi na take, ki o setvi

»SE BOM PITAL TELETA!«

Naš obisk v Zagorici pri Mirni — Pitanje je donosno!

Oni dan sem se oglasil pri Francu Gerdenu, kmetu iz Zagorice pri Mirni. Zapletla sva se v pogovor o pitanju telet.

— Pitate?

— Ja, pitam. Dva. Tri imam pa še bolj majhne in jih bom začel pitati potem, ko bom oddal ta dva.

— Kako to, da ste se odločili za pitanje telet?

— Teleta se debelijo še enkrat hitreje kot odraslo govedo. Mlado raste in se debeli, staro se pa samo debeli, zato je s telet dobicek.

— Ste že prej pitali?

— Tri runde sem jih že in jih prodal zadruzi. Pitam jih pogodbeno in po ravnilih zadruge. Vsak dan jim dam dva obroka moke, ostalo pa trave, skorje kruha in drugega.

— Koliko pa vam plačajo za kilogram?

— Obljubili so po 200 din, a mora biti telet staro eno leto in tehtati najmanj 400 kg. Zdjaj sta stara sedem mesecev in ima eden že 300 kg, drugi pa 250.

— Zakaj pa pitate pogodbeno?

— Zato ker je bolj gotovo, da bom dobil po 200 din za kilogram. Lani sem spital 3 bikice in dobil zanje 300 jurjev. Plačali so mi jih po 180 do 190 din za kg.

Povedal je še o teletih za pitanje:

— Za pitanje ni dobro vsako telet. Telet se razlikuje od teleta kot pašec od palca. Če nima dobrega života, ga ne boš spital, pa četudi bi mu samaga masla dajal.

Razkazal mi je hlev, kjer ima privezanih 10 glav. Z grabljami je ne prevč nežno požeckal krave in teleta, da so se dvignile.

— Tale je breja — je razložil — tole pa so čužki. Tale je star šele 10 dni, ona dva pa nekaj več. Tudi te bom spital, ko bom oddal ta dva.

Pokazal je na pitanca, ki sta bila že lepa, saj jima kolkov ni bilo videti in tudi otipati jih je bilo zelo težko.

Povedal je še, da so včasih tu pri njih in okoli redili volje. To se jim ni splačalo, pa so jih vseeno. Kmetje so se namreč kosali, kdo bo imel lepše volje, pa čeprav so imeli z njimi zgubo. Glavno je bilo, da so bili volji najtežji.

Sel je tudi v kooperacijo s pšenico, krompirjem in travnikom. Pohvali se, da je imel s pridela še več, če ne bi bilo toliko dežja. Izrazil je še željo, da bi kmetijska zadruga dala na razpolago štirim ali petim kmetom po eno ročno kosilnico, ki bi jo odplačevali na obroke. Zdjaj ima 400 kmetov eno kosilnico, kar je premalo, kot je premalo 1 dežnik za 10 ljudi.

J. P.

Senovški drobiž

1. oktobra bo začela s poukom večerna politična šola. Imela bo en oddelke, v katerem bo 25 do 30 slušateljev. Pouk bodo imeli trikrat na teden po dve uri. Enačbo šola je leta 1957 uspešno končala 24 slušateljev.

Na zadnji seji ObLO Senovo so analizirali izvršitev polletnega plana, ki so ga v občinskem merilu dosegli s 102 odstotki. Posamezna podjetja so dosegla polletni plan: preskrba 105,3 odstotka (največ je prodala električnega, kovinskega in kemičnega blaga), Mesnica Senovo 109,2 odstotka, Mesnica Bre. stanica 144 odstotkov, Rudnik 100 odstotkov, Elektra 103 odstotke, čevljarstvo 289 odstotkov, Krojaštvo 78 odstotkov, Gostinstvo Bre. stanica 88 odst., Gostinstvo podjetje Senovo 93,7 odstotka, Postilna Pri mostu 85,8 odstotka (zaradi dobre vinske letine pijejo ljudje lastno vino, pa tudi na eplošno pada promet z alkoholnimi pijačami, medtem ko promet z brezalkoholnimi pijačami raste). Letni plan pa je dosegel z 69,6 odstotka ka-

mnolom Dolomit, 48 odstotkov Mizarstvo Bre. stanica in KZ Bre. stanica 52 odstotkov.

KZ Bre. stanica ima plan jesenske setve italijanskih vrst pšenice 40 ha, pogodb pa je sklenila že za 33,5 ha. V eni tretjini vasi še niso sklepal pogodbe, zato računajo, da bodo plan precej presegli.

Na Senovem in v Bre. stanici se pripravljajo na ustanovitev stanovanjske skupnosti. V teku je anketa o prebivalcih, katera oblika dela stanovanjskih skupnosti so jim najbolj potrebne. Na zbornih volivcev bodo o tem razpravljali podrobneje.

Na Senovem in v Bre. stanici so reorganizirali oba potrošniška sveta. Dosedanja namreč nista izpolnjevala svojih nalog. Jeseni bodo ustanovili na Senovo gospodinjstvi center, ki bo organiziral razne gospodinjstve tečajne in izposojal gospodinjstve stroje.

Kratke z metliške police

Že junija so začeli v Metliki z gradnjo kanalizacije. Dela pa so se začela ustavljati, ker Belokranjsko gradbeno podjetje nima dovolj delovne sile. Če bodo z delom pospešili, bo gradnja zaključena konec oktobra, veljala pa bo 10 milijonov dinarjev.

Vse tri kmetijske zadruge v občini Metlika imajo plan jesenske setve pšenice 265 ha, ovsa 30 ha, travništva 20 ha in deteljišč 150 ha. Pogodbe so šele začeli sklepati.

Investicijski program za gradnjo parne pekarne v Metliki je potrjen. Če bodo dobili potrebno posojilo 17 milijonov, bodo začeli graditi že jeseni. Skoča bi pa bila v prihodnjem letu.

Ker so se gradbene storitve zaradi materiala podražile, je Metličanom zmanjkalo okoli 3,5 milijona dinarjev za dokončano

ureditev Zdravstvenega doma. Gradnja se je podražila tudi zaradi izkopa za kanalizacijo, kjer je bil predviden izkop III. kategorije, našletki pa so na čvrsti kamen. Dom je v zaključni fazi in je treba izvršiti še nekatera obrtniška dela, zgraditi garažo in urediti okolico.

Zbor volivcev v Metliki je sprejel sklep o posebnem krajevnem prispevku, ki bi ga naj prispevali volivci za modernizacijo ceste skozi Metliko. Po tem sklepu bodo plačali kmetje in obrtniki po dva odstotka od dohodkov v letu 1959, po en odst. od osebnih dohodkov pa bodo plačali delavci in uslužbeni, ki so zaposleni v Metliki. Ta prispevek pa lahko plačajo z delom, prevozi ali denarjem. Na ta način bodo za modernizacijo ceste nabrali 1 do 1 in pol milijona dinarjev.

Program za asfaltiranje ceste skozi Metliko je potrjen. Sred-

stva je obljubila tudi republikanska uprava za ceste, Asfaltiratelj bodo začeli spomladi, končali pa do jeseni.

Metliški odsek za gozdarstvo pri ObLO pripravlja v okolici Dobravice 5 ha tal za pogozdovanje. Pogozdili jih bodo že jeseni, in sicer z zelenim borom in s smreko. Razen tega so obzeli 19 ha sadik smreke, zelene bora in hrasta na področju krajevnih odborov Dobravice in Gradac, 4 ha pa so obzeli pri Lokvicah.

Kmetijska zadruga Mirna ima pripravljene načrte za gradnjo sušilnice za sadje in vrtnine. Stala bo 52 milijonov dinarjev. Gradnja prve etape, ki bo — kakor se pričakuje — gotova do jeseni prihodnjega leta bo stala okoli 28 milijonov din. Graditi bodo začeli spomladi. Se vedno pa ni rešeno vprašanje vodovoda do sušilnice.

Sevn čani — prostovoljci urejujejo

Pred dnevi je zasedal v Sevnici štab za organizacijo prostovoljnega dela. Ob grobnem pregledu dosedanjih uspehov pri prostovoljnem delu so ugotovili, da ljudje z veseljem pridejo v pomoč k reševanju težav. Ugotovili so, da je bilo v desetih dneh opravljenih del za več kot 10 tisoč dinarjev. Razpoloženje udarnikov je bilo brez izjeme na vseh akcijskih odlično. Stavili so načrt, kako in kaj je v bodoče še organizirati, da bi bil učinek

dom. Marijovi zidarji novomeškega Pionirja so ga resnično uredili v rekordnem času 10 dni. Na vrhu delajo le še betonsko ploščad za opazovalnico in streho za sireno, potem pa bo dom v celoti dograjen.

Nedavno je oddelek za gozdarstvo pri ObLO Sevnica sklical krajski posvet o ureditvi prostora okoli spomeniku in trgovske hiše v Sevnici. Ustrezni načrti so že prišli in so si na tem sestanku razde-

trg, ki ima uradni naziv »Trg svobode«, predvideva ureditev prostora od restavracije vse do blokov pri postaji. Tu se bodo prepletali zeleni pasovi s trajnicami in z lepimi zelenimi grmičevjem pa parkirni prostori pred postajo, lepe stopnice od spomenika na trg in drugi elementi. Proračunska vsota za ureditev vsega prostora gre v več milijonov dinarjev, vendar lahko tudi tu računajo na krepki delež udarnikov, ki za lepšo podobo

svoje delavce v Sevnici rešilo najtežje stanovanjske probleme. Naši so projekt, ki po racionalnosti daleč prekaša slične in je znatno cenejši kot drugi. Po prvih podatkih je interesov, oziroma solivestnosti, že sedaj dovolj, čeprav potrebuje Elektro za sebe le šest stanovanj.

Mirenska dolina se oglašča

Oktober se bo pričel gospodinski tečaj, ki ga pripravila kmetijska zadruga. Na tečaju se bo usposobil 30-35 tečajnic. Med deklet je zanj veliko zanimanje, saj je že zdaj priljubljenih mnogo več kandidatov.

Tudi strojno-traktorjski tečaj za Mirensko dolino se bo pričel na Mirni oktobra ali novembra. Prav tako kot za gospodinjstvega, je tudi za tečaj veliko zanimanje in mnogo več prijaviteljev kot se jih bo lahko udeležilo tečaja. Pričelen bo v okviru Ljudske tehnike.

Zanimanje za kmetijske stroje pri kmetih na področju kmetijske Zdruga Mirna močno raste. Zadruga ima dva traktorja in 14 priključkov, pa vseeno ne more ustreči vsem naročnikom. Posebno velik navaž je bil na strojno košnjo, saj kosceve primanjkuje, traktorjska ali motorna kosilnica pa opravi kosnje hitreje, lepše in ceneje. Ker je veliko zanimanje za setev pšenice s sejalnicami namerava zadruga še pred letom jesensko setevjo nabaviti dve sejalnici.

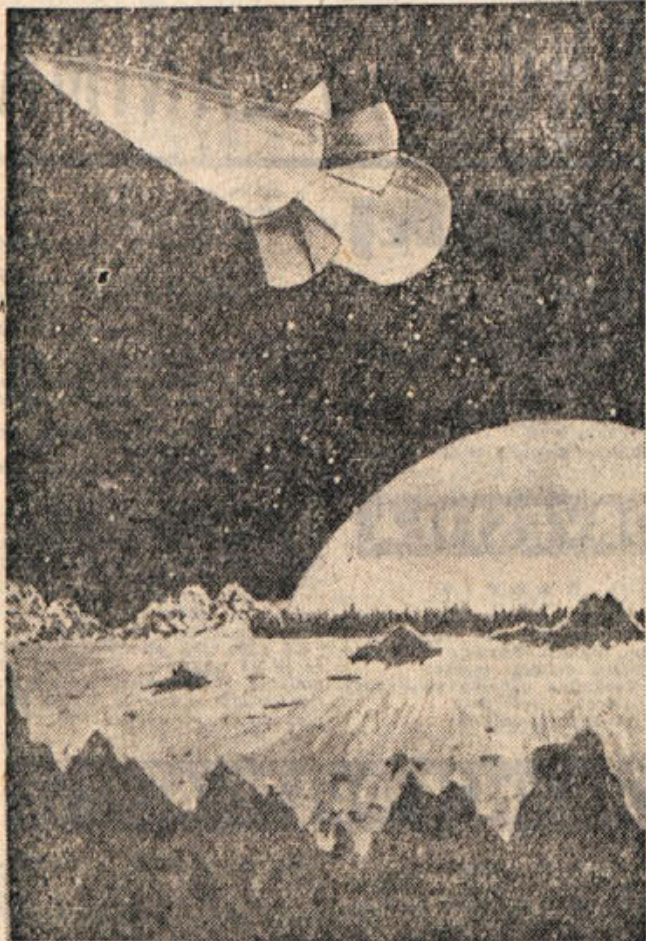
Sevnica dobiva novo podobo: urejajo kanalizacijo in glavno cesto skozi naselje, pri čemer se prostovoljno delo sevnških »udarnikov« zadnje tedne še posebno močno pozna

delo čimvečji in da bi ljudje, ko že žrtvujejo svoj prosti čas, vedeli, da so ga žrtvovali za koristno stvar.

Vse, ki redkeje hodijo v center sevnške občine, je te dni presenetil okusno urejen, skokraj bi lahko rekli nov gasilski

svojega kraja mairskaj napravo.

V Sevnici resno razpravljajo o graditvi novega, 24 stanovanjskega bloka. Do te ideje je prišlo po daljši razpravi, ki jo je sprožilo podjetje DES — Elektro Krško. To bi rado za

Ce je druga kozmična raketa, sovjetski BLISK, res takole obkrožila Luno, preden je več ali manj trdo sedla na njeno hrapavo površino, zdaj še ne vemo. Slika, ki jo objavljamo, je le plod risarjeve domišljije. Res pa je, da je površje Lune precej nagubano (v ozadju pogled na del Zemlje)

ČLOVEK STOPA V VESOLJE

Sovjetska raketa BLISK je v nedeljo zvečer ob 22.02 po našem času dosegla mesec — Visoka priznanja izrednemu napredku sovjetske znanosti — Velik političen pomen najnovejšega uspeha sovjetskih učenjakov — Ni daleč dan, ko bo tudi človek stopil na Mesec in lahko tam tudi živel

Vesti, ki so sledile, so potrjevale veliko novico stoletja. Druga kozmična raketa je dosegla Mesec. Prvikrat v svoji zgodovini je človek poslal na drugo vesoljsko telo izdelek svojih rok — pozdrav starodavne Zemlje, namodernejše velike rakete.

Raketa BLISK je ponela na Mesec zastavice z grbom Sovjetske zveze in napisom: ZVEZA SOVJETSKIH SOCIALISTIČNIH REPUBLIK, september 1959.

Za zavarovanje zastavice na Mesecu so sovjetski znanstveniki izvedli posebne tehnične ukrepe.

In spet nova obvestila moskvske radijske postaje:

Sovjetski učenjaki so storili vse, da ne bi z raketo prenesli z Zemlje na Mesec mikroorganizmov, najmanjših bitij z našega sveta. To vprašanje je velikega pomena za življenje

svoje značilnosti, se prilagoditi novemu okolju in vplivati na obstoječe oblike življenja na Mesecu.

Priznanja dežujejo z vseh strani

Svet je ostrmel. V zgodovini Zemlje in njenega prebivalstva se je obrnil nov list: ČLOVEK STOPA V VESOLJE. Daljna prostranstva neznanih svetov in zvezd se nam odpirajo. Privid pesnikov, najdrzejših mislecev vseh časov in sanje tisočih rodov zemeljskih bitij se uresničujejo. V dvajsetem stoletju, zmagi socialistične misli in prakse, je začel človek osvajati vesoljstvo.

v vesolje verjetno med 2. in 4. oktobrom letos...
● Poljaki: »Sovjetski izum in uspeh nove rakete je potrdil, da je moč voditi rakete na daljavo. Ni še gotovo, ali je na Mesecu magnetno polje ali ni. Če obstaja tako polje, potem bo prvih prebivalcev Meseca znatno olajšano bivanje na našem najbližjem sosеду...«

● Profesor dr. Olševski, poljski strokovnjak in učenjak: »...Gre za najpopolnejšo avtomatizacijo postopkov v sovjetski raketi...«

● Indija: »Sestanek Elsenhavra in Hruščeva daje upanje, da bo moč poslej reševati mednarodna vprašanja sporazumno in na mirne načine. Večna člo-

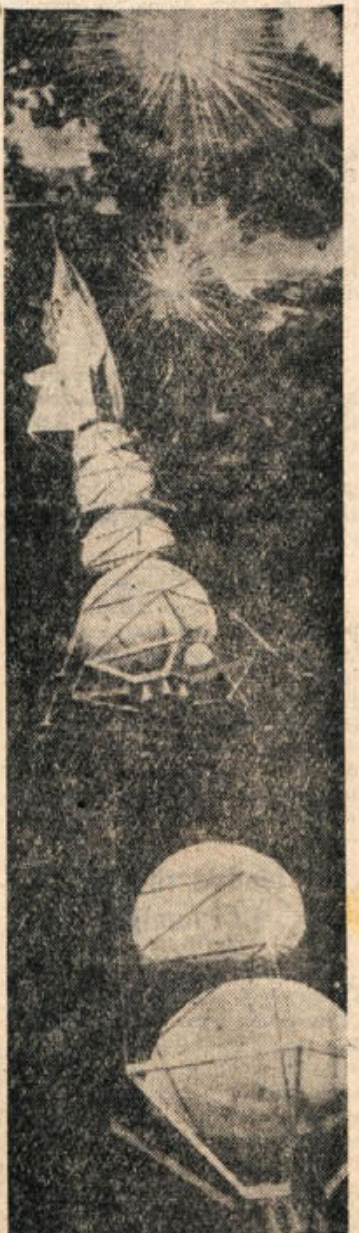
predek, pa naj pride od koderkoli! — Američani bodo poslali človeka na Luno verjetno okrog leta 1968. Rusi bi to lahko storili že nekaj let prej... — Toda nihče se ni rešil osnovnih vprašanj prebivanja človeka v vesolju...«

Bomo lahko osvajali vesolje, če si doma ne znamo (ali pa nečemo!) urediti omizja?

Milijoni oči so zdaj vsak večer uprte v nebo in napeto strmi v vedno enako obliče naše stare, samotne znanke Lune. Ni se ni izpremenila in se verjetno tudi ne bo, dokler ji ne bi nasilno porušili ravnotežja. Sovjetski znanstveniki so v nedeljo prvi opozorili na to, da ni več daleč dan, ko bo človek stopil na Mesec in tamkaj tudi živel.

Resnično, nov list se je obrnil v naš zgodovini. Ko pa se je obračal in je ponos prešnil vse prebivalce naše Zemlje — saj smo s sovjetskimi delavnimi ljudmi in z vsem naprednim človeštvom vred vsi veseli najnovejše in doslej največje zmage človekovega duha nad naravo — so desetine milijonov velikih in malih ljudi po vsem svetu zavezno ali podzavestno vpraševale tudi za temle odgovorom:

- All smo sposobni urediti domače zadeve na Zemlji, ko segamo z drzno roko v velesoljna prostranstva? Smo voljni postati pošteni gospo-

Različna so ugibanja znanstvenikov, še bolj pa radovednih navadnih zemljanov, kako bi »postavili« v vesolju nujno potrebne vmesne postaje, nekakšna začetna prebivališča in skladišča vesoljskih potnikov. Nekateri trdijo, da bi tako mesto sestavili iz posamičnih delov, ki bi jih z raketami potegnili v breztežni prostor. Danes morda res še ugibanja, čez nekaj desetletij — če ne že prej! — pa se bomo o teh rečeh pogovarjali tako kot se danes o zadnjih znakah avtomobilov...

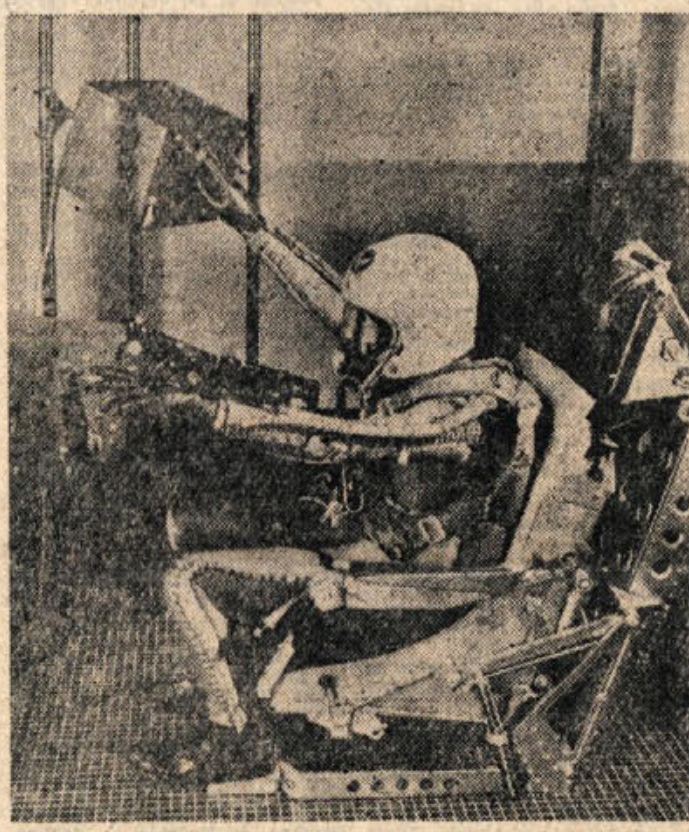
V nedeljo zvečer je stara spremeljevalka Zemlje — morda njen davni, velik, izgubljeni otrok? — prav tako mirno plula na skorajda brezoblačnem, poznopoletnem temnomodrem nebu kakor drugič. Ni posebnega ni bilo opaziti na nebu, pa vendar so milijoni in milijoni ljudi z dalnogledali, očali in s prsničnimi očmi nadse radovedno gledali v rumeno površino Lune in se nestropno spraševali: bo kaj počilo? Se bo pokadilo? Kaj pa če vse skupaj eksplodira? Boga spremembe v plimovanju morja? Ja, kaj pravite, ali ni vse skupaj le velika potegavščina? Kaj pa tisti oblak, natrijev ali kako se že pravi ste kaj videli? In tako naprej.

Nekateri so trdili, da so tik pred 22. uro opazili, kako se drobna zvezdica približuje Mesecu. Drugi so jim presenečeno kaj popravljali, češ da gre le za optično prevvaro — da jim ed napetega gledanja v nočno nebo migotajo že vse zvezde pred očmi...

»Kaj pa boš videl na tako daljavo, ha? All bi videl slivanko, ki bi padla z bukke na vrhu Gorjanec na zemljo, če stojiš v Mediki ali v Novem mestu? — Mar misliš, da je 334 tiseč kilometrov, ki ločijo Luno od Zemlje, mačji kašelj ali kaj, da boš videl na tako daljavo drobeno raketo?«

Beseče so postajale napete pogovori vroči, mnenja razburjena. Menda je bilo le malo ljudi, ki v soboto in nedeljo ne bi zvedeli, da je na poti v prostrano vesolje resnično nova, kozmična, sovjetska raketa. — Kdor je poslušal radijska poročila je v nedeljo prost večeru kmalu lahko razodel sosedom, »... da se bo proti polnoči zgodilo« Nestropno obračanje gum-

bov na radijskih sprejemnikih je kmalu po 22. uri presenetilo milijone ljudi po vsem svetu: »PAZNA! PAZNA! — TASS SPOROČA: — sovjetska

Raziskovalce vesolja čaka na njihovih dolgih poteh marsikatero presenečenje; nanj morajo biti pripravljeni. Pri tem naj bi jim pomagale različne zaščitne oblike in aparati, katerih vidimo nekaj tudi na tej sliki, posneti v eni izmed poskusnih kabin bodočih »šoferjev vesmirja«.

kozmična raketa BLISK je pravkar zdaj, dve minuti čez polnoč, 14. septembra 1959, prenehala oddajati signale, po čemer sodimo, da je dosegla Mesec.

bodočih vesoljskih potnikov. — Kaj lahko bi se namreč zgodilo, da bi katero izmed blisk ali mikrobov, ki naglo rastejo, prenesli v sedanji fazi na Mesec, tam pa bi utegnili spreminiti

M O S K V A — Agencija TASS je v nedeljo zvečer kmalu po 22. uri (po našem času — takrat je bila v Sovjetski zvezi že polnoč, koledarsko pa že 14. september) začela oddajati posebno obvestilo: sovjetska kozmična raketa BLISK je ob 22.02 prenehala oddajati signale, iz česar sklepajo, da se je dotaknila površine Meseca. To je bila druga kozmična (vesoljska) raketa, ki so jo izstrelili v Sovjetski zvezi.

● Zaslužena priznanja dežujejo sovjetskim znanstvenikom z vseh strani. Že v nedeljo zvečer so uspešno izstrelili sovjetske vesoljske rakete pozdravili tudi v Združenih državah Amerike. Uglede ameriški strokovnjak za medplanetarna potovanja Homer Newell je izjavil: »Ta uspeh je eden izmed osnovnih elementov za osvojitve vesoljstva«

● Direktor observatorija v Jordell Banku v Angliji: »Uspeh nove kozmične rakete SZ je briljanten dokaz napredka, ki so ga dosegli sovjetski znanstveniki in inženirji...«

● Japonski učenjaki: »Ni daleč čas, ko bodo pristali na Luni prvi ljudje...«

● Zahodna Nemčija: »O pravnih posledicah in mednarodnih odnosih glede morebitnih zahtev na Luni bi lahko govorili šele tedaj, če bi nekdo neko tako posest dejansko zasedel; zdaj so tam samo zastavice...«

● ZDA: »Čudimo se, da so sovjetski znanstveniki izbrali prav ta dan, ko je bilo v septembru zelo malo ugodnih dni za spustitev rakete v bližino Meseca. Najboljši dnevi za tako potovanje bodo v oktobru. Sovjetski aparati so morali imeti najodličnejše elektronske naprave, da je bila predvidena pot kozmične rakete tako natanko dognana... Naša raketa bo šla

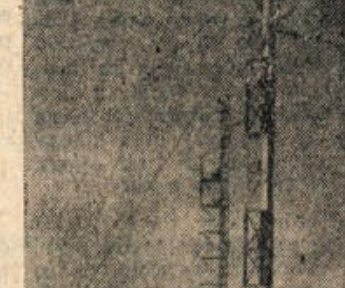
veštva je mnenja, da bi kakršen koli nov spopad veseli pomeni propast vseh ljudi na svetu. Zato je dolžnost tistih, ki jim je resnično do napredka, da storijo vse, da se svet spet umiri...«

● Indonezija: »Upamo lahko, da so blizu poita za sedelovanje. Narod vsakega sveta želijo le mir in nove uspehe za svoj razvoj. Samo mir lahko zajamči državam, kot je Indonezija, da se

kanja, ki tarejo še vedno večino človeštva? Je v vseh nas dozorela zavest, da lahko v bodočnosti — in že danes — živimo drug ob drugem le na enem, skupnem svetu, naši veliki domovini in da pomeni najmanjši nov spopad naše čumnosti, pohlepa in osvajaških težej prvokrat v naši zgodovini resnično — prvo in zadnjo! — svetovno, uničevalno vojno vsakega živca na Zemlji?

Vprašanja se vrste, nečisto jih je — kot zvezd na nebu, tih in stalnih spremeljevalk Meseca, ki je dobil prvi oblak z Zemlje. Bomo nanje dobili odgovor, ga našli v oblikovanju nove podobe sveta, ki živi prav te dni v znamenju dveh velikih dogodkov? Kaže, da ni bilo svetovno prijateljstvo in bratstvo med narodi sveta še nikoli tako usodno na tehničnem kot je prav zdaj.

Na robu vesolja stojimo. Človek stopa vanj, v veliko, prostrano, še nikoli razsvetljeno skrivnost. Smo ga vredni? Naj odgovori skorajšnja prihodnost! — ik

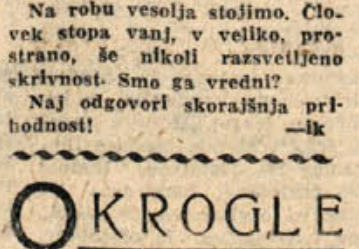

Ena izmed raket, ki so jih s površja Zemlje v zadnjih dveh letih spustili na dolgo pot okoli našega planeta. Fotografije raket, ki so ponesele v vesolje prve Sputnike, Raziskovalce in druge pionirje velikih prostranstev nad nami in kerog nas, so velika redkost in še vedno lahko le ugibamo, kakšna je bila raketa, ki je ponela na Mesec sovjetski BLISK — prvega poslanca človeštva na najbližnjem sosеду...
bodo dostojno razvijale in živile...
● Besede in napisi v svetovnih časnikih: Senzacionalen uspeh sovjetskih znanstvenikov! Poslovno darilo sovjetskih učenjakov predsedniku vlade Hruščevu na pot v Ameriko! — Velika znanstvena pridobitev! Izreden uspeh tehnik! Visek znanosti!
● In spet drugi glasovi, iz nasprotnega bloka: »Priznati moramo slaherni uspeh in na-

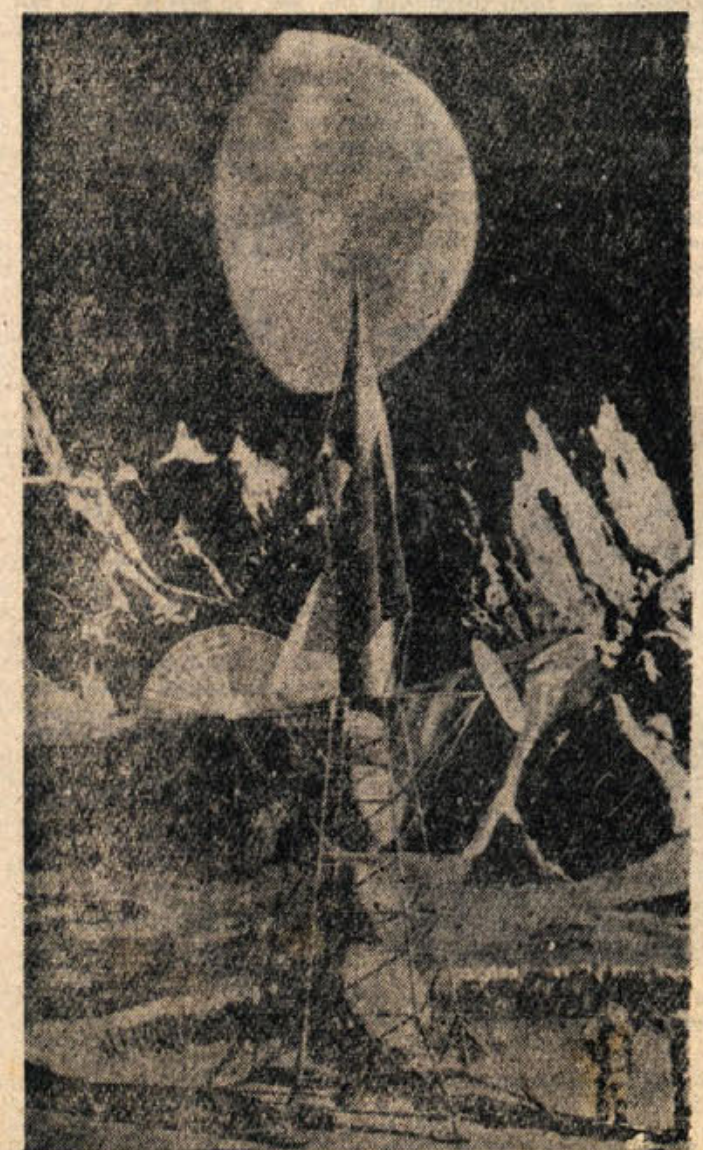
- darji nesluštenih energij, ki nam jih prinašajo odkrila jedrske fizike, elektronike in avtomatizacije, novih revolucij v industriji? Smo pripravljeni premagati sužnost, nazadovanje in vojne, spore za meje in vse drugo, kar sramoti ponos človeka, osvajačev Vesolja? Ali je v nas vseh dovolj iskrenosti, da bi enkrat za vselej odvrtili z naših ramen revščino, ponižanja, bedo in pomanj-

OKROGLE
JABOLKO NE PADE...
»Zofija« pravi kriminalistični inspektor svoji hčerki, »leto pa je bil tisti mladenič, s katerim si bila vsa noč na veseličih?«
»Res ne vem, očka. Toda za vsak primer sem si zagotovila odtiske njegovih prstov.«

IZLET
Deset moških v pisarni se je domenilo, da bi šli popoldne na izlet v naravo. Zbrali so denar in rekli najstarejšemu: »Na, Sime, ti imaš največ prakse. Pojdi pa nakupi, kar je treba!« Sime je šel in se hitro vrnil. »Smo že preskrbljeni: kupil sem pet litrov žganja in pol kile kruha!«
»Strela neumna, zakaj pa toliko kruha!«

Nekam tiha st danes pri telefonu, dragica. Kaj govoriš morda s svojo materjo?

Takole naj bi bilo na Mesecu potem, ko bodo po njem že čezno hodili prvi ljudje; na sliki: raketa postaja. Odhod s površja Zemlje, Mars, Jupiter, Venera — po najnovejšem koznem redu...

Kdor ne bo sadil krompirja — bo preklet!

Ko so bili pomorščaki prinesli iz Novega sveta v Evropo krompir, to neznanu rastlino, od katere si je Evropa (kot vidimo, upravičeno) obetala rešitev mnogih problemov prehrane, so bile splošne hude težave. Kmetje ga kratkoma niso hoteli sediti in zato so monarhi 17. in 18. stoletja za neobgltiv. ce, ki krompirja niso hoteli saditi, vpeljali denarne in telesne kazni. Take težave s »protikrompirjevci« so imeli tudi v Črni gori in Petar I. (1747 do 1830) jim je zagrozil s — prekletstvom.

Petar I., poglavar in vladika Črne gore je prinesel krompir leta 1795 z Dunaja in ga zasedil v svojem vrtu na Cetinju. Ko je videl, da tudi pri njih dobro uspeva, je takoj spoznal, kakšen pomen lahko ima za prehrano Črnogorcev. Zato ga je naročil nekaj vreč iz Trsta, ga razdelil vsem in zagrozil, da bo preklet vsakega, ki krompirja ne bo posadil.

Z ZDRAVSTVENO VZGOJO IN SPOZNAVANJEM BOLEZNI PODPIRAMO BORBO PROTI TUBERKULOZI

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

leta 1795 z Dunaja in ga zasedil v svojem vrtu na Cetinju. Ko je videl, da tudi pri njih dobro uspeva, je takoj spoznal, kakšen pomen lahko ima za prehrano Črnogorcev. Zato ga je naročil nekaj vreč iz Trsta, ga razdelil vsem in zagrozil, da bo preklet vsakega, ki krompirja ne bo posadil.

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

Pretekli teden smo poročali o plenu kostanjevskih lovcov — o 24 kg težkem somu, ki so ga pred nedavnim ujeli v Krki pri Kostanjevici; dolg je bil 1,60 m. Marsikdo ne verjame, da so taki velikani še vedno v naši Krki, a je res. Bili so tudi že večji, ko, postavimo, junak na teje sliki. Tega so ujeli marca 1933; težak je 39 kg, dolg pa je bil nad 2 metra. Somov velikani so zdaj, po vojni, precej manj, čeprav skriva Krka še vedno prenekatero presenečenje...

